ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4080 ՅՈՒԼԻՍ 30 / 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1899 ՈՒՐԲԱԹ 5 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4080

درعلیه غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Յեղակամ թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՏԹԷՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ա.

Թէ Իզմիրցիները ճաշակի եւ գաղափարի տէր են, ասոր ապացոյցը նորէն տուին, այս անգամ Մատթէոս Մամուրեանի յոբելեանը տօնելու խորհուրդը յղանալով: Մամուրեան հանրածանօթ անուն մըն է մեր հին ու նոր սերունդներուն, բայց այս ծանօթութիւնը անոնց մեծագոյն մասին քով հարեւանցի է: Համոզուած ու խորունկ ծանօթութիւն մը պէտք է, գրագէտին արժանիքը աւելի լաւ ըմբռնելու եւ անոր նուիրուելիք համակրանքին ու մեծարանքին մէջ անկեղծ ու խանդավառ արտայայտութիւն մը դնելու համար:

Մամուրեանի վրայ շատ խօսուած եւ իր կենսագրութիւնն ալ՝ այլեւայլ առիթներով գրուած է: Ներկայ յօդուածիս նպատակն է, իմ սեփհական կարծիքս յայտնել իր մասին եւ յոբելեանի առթիւ երկու առաջարկ ներկայացնել:

* * *

Մամուրեան բազմակողմանի հմտութեան տէր անձ մըն է: Իր ապրած ժամանակամիջոցին՝ ուսուցիչ մը, դպրոցի տնօրէնէ մը, հրապարակագրէ մը կը պահանջուէր այդ բազմակողմանի հմտութիւնը: Մենք պզտիկ, ու զարգացման ճամբուն մէջ նոր մտած ժողովուրդ մը ըլլալով, մինչեւ այսօր, մեր կրթական ու գրական հաստատութիւնները վարող անձերէն կը պահանջուի այդ անհրաժեշտ յատկութիւնը. բազմակողմանի հմտութիւն: Ուրեմն Մամուրեանի վրայ չենք կրնար խօսիլ իբրեւ մասնագէտի մը վրայ:

Մամուրեան գործի սկսած է 1850 թըւականէն: Իր հետը բերած է Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին աւանդութիւններն ու տեւական զարգացման յատուկ ուղղութիւն մը: Այս ուղղութիւնը տիրապետած է իր բովանդակ գործունէութեանը եւ գրուածներուն մէջ:

Մամուրեանի գործունէութեան բեղմնաւոր ու ներգործ շրջանը կը սկսի 1870էն եւ կը հասնի մինչեւ 1885: Այդ տասնըհինգ տարիներու ընթացքին մէջ, Մամուրեան գրեթէ ինքը մինակ կը տիրէ հայ հրապարակագրութեան՝ կամ ուրիշ խօսքով՝ մեր մտաւոր զարգացման շրջանին մէջ: Պոլսոյ մէջ կա՛մ ընդդիմադիր չունի, կա՛մ տկար ու աննշան ընդդիմադիրներ. իր կարծիքը եւ գաղափարները՝ Պատրիարքական եւ Կաթողիկոսական խնդիրներուն վրայ՝ այդ ժամանակի ամէնէն լուրջ ու հեռատես քննադատութիւնները կը ներկայացնեն: Իր կծու եւ կորովի ոճը, առատ փաստերով ամրակուռ, ազգին բովանդակ լուրջ ու պահպանողական մասերուն հաւանութեանը արժանացած է:

Մամուրեան լուսամիտ բայց մեծաւոր պահպանողական մըն է. իր պահպանողականութիւնը անկեղծ է ու խորունկ համոզումներու վրայ հիմնուած: Մամուրեանի անձին մէջ փնտռելու է գաղափարի մարդը եւ գրագէտը եւ զանոնք առանձին առանձին վերլուծելու է:

* * *

Իբրեւ գաղափարի մարդ՝ Մամուրեան կը ներկայացնէ 60-70ական թուականներուն՝ ամէնէն բարձր զարգացում ստացած սերունդին գլխաւոր առանձնայատկութիւնները: Սակայն իր ու իր ժամանակակից մեծ գրագէտներուն միջեւ, կան նոյն բաւական խորունկ տարբերութիւններ: Մամուրեան Մարկոս Աղաբէկեանի պէս ծայրայեղ հայապաշտ մը չէ, այսինքն Հայ Եկեղեցւոյն ընկերական դերին նկատմամբ մոլեռանդ համոզումներ չունի. Ռուսինեանի պէս լեզուապաշտ մը չէ, վասն զի աս ալ լեզուին վերանորոգութիւնը՝ ընկերական բարեշրջութեան արմատական միջոց մը կը նկատէր: Վերջապէս Մամուրեան, իր ժամանակակիցներէն շատերուն, ինչպէս նաեւ իրմէ ետքը եկող շատ մը Շահնազարեաններու պէս, հայեցողական իտէալներով ու մտածումներով չէ կաշկանդուած: Մամուրեան՝ իր գաղափարներու արտայայտութեանց մէջ, ընդհանրապէս չափաւոր է ու հաւասարակշիռ: Թէեւ իր բոլոր ինքնագիր գրուածները կորովի շունչով մը դրոշմուած են, եւ յաճախ օրուան խնդիրներուն վրայ կիրքով ու զայրոյթով գրած է, սակայն ժողովրդի մէկ որոշ դասակարգին կողմէ մասնաւոր ատելութիւն մը չէ գրգռած իր դէմ: Ասոր պատճառը, ըստ իս, այն է որ Մամուրեան՝ իր քննադատութեանց իբրեւ նշանակ ընտրած է ոչ թէ որոշ անձնաւորութիւն մը, այլ թիւր մը եւ անխընայ հալածած է զայն: Մինչդեռ բազմաթիւ հրապարակագիրներ, անկէ առաջ եւ այսօր ալ, աւելի անձնական խնդիրներ կը կարգադրեն քննադատութեան պատրուակին տակ: Այս է պատճառը, կը կարծեմ, որ Մամուրեան այսօր հաւասարապէս սիրելի եւ յարգանքի արժանաւոր անուն մը ունի, ինչպէս ժամանակակիցներուն, նոյնպէս մեր՝ նորերուս մէջ:

Այս ընդհանուր համակրանքին արժանացած է Մամուրեան ուրիշ երկու յատկութիւններով ալ. նախ՝ դոռոզ ու անբարտաւան չէ եղած եւ իր անձէն դուրս կրցած է գնահատել ուրիշ տաղանդներ ալ. երկրորդ՝ փոփոխամիտ չէ եղած: Փոփոխամտութիւն հոս կը նշանակէ յարափոփոխ սկզբունքներու դաւանութիւն մը: Մենք ունեցած ենք եւ ունինք հրապարակագիրներ, որ առիթները, պարագաները, եւ նոյն իսկ օրուան խնդիրները ծեծելով, զիրար հակասող սկզբունքներ պաշտպանած են, գոհացում տալու համար ժամանակակից փափաքներուն: Ասի տարակոյս չկայ թէ ճարպիկ օրագրողէ մը պահանջուած նշանաւոր յատկութիւն մըն է, եւ անհրաժեշտ՝ թերթին... նիւթական զարգացմանը: Բայց մեզի պէս փոքր եւ հրապարակագրութեան դեռ նոր ծանօթացած ժողովուրդի մը մէջ, գաղափարներու առատութիւն եւ զանազանութիւն չկայ. այս պատճառաւ միտքերը միշտ կ'աշակերտին այս կամ այն հրապարակագրին եւ անոր գաղափարները իւրացնելու կ'աշխատին:

Մամուրեան խղճամիտ եւ հաստատուն սկզբունքներով օժտուած ըլլալով, սկիզբէն մինչեւ վերջը անդրդուելի կերպով կառչած մնացած է իր համոզումներուն եւ հետեւաբար իր թերթը սահմանափակ, բայց ընտիր թիւ մը ունեցած է ընթերցողներու:

Մամուրեան ուրիշ տարբերութիւն մըն ալ ունի իր ժամանակակից գրողներէն: Այս վերջիններուն մեծ մասը եւ ամէնէն փայլունները, ընդհանրապէս եւ անխնայ եւրոպական գաղափարները փոխադրեցին մեր մէջ ու ջատագովեցին: Մամուրեան թէեւ ինքն ալ խորունկ ազդեցութիւնը կրած է արեւմտեան դասական մատենագրութեան, բայց միւսներէն աւելի առիթ ունեցած է ճանչնալու ազգային կեանքը: Մամուրեան հոգ տարած է բաւական ուսումնասիրելու այն ժողովուրդը որուն համար կը գրէր. հայ ընտանիքին կեանքը, ընկերական կարգն ու սարքը, նախապաշարումները, եւն: Այս էական յատկութիւնը ո՛չ մի պակսած է եւ դեռ կը պակսի մեր գրողներու մեծ մասին քով:

Նկատի առնելով Մուրատ Ռափայէլեան վարժարանի տուած դաստիարակութիւնը եւ Իզմիրի գրական միջավայրը, կը տեսնենք որ Մամուրեան յաջողած է այս երկուքը իրարու հետ հաշտեցնել, անտարակոյս երկար ու տաժանելի մաքառումներէ յետոյ: Թէեւ կրնանք ենթադրել որ Մամուրեան երբ Իզմիր գնաց իր նոր ասպարէզը սկսելու, արդէն կազմուած աւարտած անհատականութիւն մը ունէր, եթէ ոչ՝ գիտութեանց խորունկ ծանօթութիւնը,—որ գլխաւոր պատճառն է, ըստ իս, Մամուրեանի մտքին հաւասարակշռութեան,—կրնար զինքն ալ չափաւորութենէ խոտորեցնել: Այս բաժնիս իբրեւ ապացոյց կրնամ յիշել Գալուստ Կոստանդեանը եւ Մատաթիա Գարագաշեանը:

Դժուար բան է զուտ գիտական-փիլիսոփայական սկզբունքները հաշտեցնել պայմանադրական եւ հարկեցուցիչ սկզբունքներու: Առաջինը՝ տեսակին պահպանման կը ձգտի եւ իր ներշնչումը կ'առնէ բնութենէն: Երկրորդը ստիպողական է եւ յատկապէս ու որոշ նպատակի համար պատրաստուած հրահանգի մը գործադրութիւնն է պարզապէս: Զուտ իմաստասիրական սկզբունքներով առլցուած զօրաւոր միտք մը՝ կը նմանի ծովուն եզերքը տնկուած կարծր ու անյողդողդ ապառաժի մը, որուն առերեւոյթ վեհութիւնն է այն անտարբերութիւնը՝ որով կ'արհամարհէ իր կողերը ծեծող փրփրայոյզ ալիքները: Իր մեծութիւնը հոս, այս անտարբերութեան մէջ է ուրեմն:

Մամուրեան այդ կարգի հայեցողական միտքերէն կամ գրական իմաստասէրներէն չեղաւ: Իր անհատականութիւնը կազմուեցաւ եւ օրը օրին չեշտուեցաւ ժողովրդին օգտակար ըլլալու իր ձըգտումներով: Հոս է ահա, այս առաջադրուած նախանձախնդրութեան մէջ, իր ալ մեծութիւնը:

Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՀԻ՞Ն ԿԻՆԸ ԹԷ ՆՈՐ ԿԻՆԸ

Մեր համակրելի աշխատակիցը, Սիպիլ, այս նոր հարցումը կ'ուղղէ մեզի:

Որքա՜ն հեշտ պիտի ըլլար առաջարկուած հարցը լուծել սա մեր տղայութեան վարժարանի տախտակներուն վրայ երկրաչափական խնդիրներու լուծման համար ընդունուած կանոններով, զոր օրինակ ըսել թէ քանի որ բանաստեղծները,—եւ զուցէ մեծ իրաւամբ,—կինը գինիին կը նմանցնեն, երկուքն ալ գգլիչ, եւ քանի որ գինիին հինն է պատուականը, ուրեմն հին կինը աւելի կ'արժէ քան թէ նորը: Բայց գիտենք թէ կոշտ նիւթին պատշաճող չափական կանոնները չեն կրնար յարմարցուիլ հոգիին վերաբերող բարոյական օրէնքներուն եւ եթէ այդ տեսակ փորձ մը ըլլայ իսկ, վերիին պէս սխալ եզրակացութեան մը կը տանի զմեզ:

Ուստի պարտաւորած ենք մեր փաստերը աւելի վերացական եւ նուազ շօշափելի իրողութեանց մէջ փնտռել եւ քննել թէ քանի որ հին եւ նոր կնոջ մէջ բաներ կան որ հաւասարապէս աղէկ են կամ գէշ, որո՞նք են այն պայմանները զորս պէտք է միացած տեսնել տիպար կնոջ նկարագիր մը մէջտեղ բերելու համար:

Որչափ որ կրցայ հասկնալ Սիպիլի առաջարկած հարցումէն, անոր տրուած առաջին պատասխանէն եւ մանաւանդ Ֆեմինիստներու դատին հիմը կազմող էական մէկ մտահոգութենէն, ընդհանուր փափաք մը կը տեսնուի կինը օժտուած տեսնել այնպիսի պայմաններով որոնք զինքը կարող ընեն մասնակցիլ կենաց պայքարին՝ իրենց այրերուն համահաւասար եթէ ոչ գերակշիռ ուժերով:

Ի՞նչ է այդ արեւ գաղտնիքը եւ նշանակութիւնը այսօր մանկաբարձուհի, վարժ դեղագործ եւ տակաւ բժիշկ, փաստաբան եւ այլն արհեստներու եւ գիտութեանց տենչանքին, որ մեր նորափթիթ կոյսերուն անմեղունակ սիրտերը կը տրոփեցնէ հետ ի հետ:

Մարդկային գործունէութեան մէկ մի ճիւղին մէջ մարդուն համահաւասար հմտութեամբ եւ ճիգերով մասնակցիլ «դրամի որսորդութեան» արուեստին, այդ կերպով—խաբուսիկ սրբազան—անզօր չգտնուելու համար, օր մը, կեանքի անակնկալին հանդէպ, եթէ այդ անակնկալը հիւանդութեան կամ մահուան տխուր կերպարանքին տակ դայ արգելուլ ընտանիքի պետը, արուն, անոր նիւթական պէտքերը հոգալու միջոցներու գործադրութենէն:

Անշուշտ այդ արդարացումը կրնայ ինքնին արդարանալ մանաւանդ իր գնահատելի նպատակով, բայց խնդիր է գիտնալ թէ կեանքի անակնկալը կարելի՞ է արգելուլ միշտ, եւ այդ ալ կեանքի պայմաններուն վեր ի վայր շրջմամբ: Արդարեւ կեանքի ամենատարրական օրէնքները խանգարել չէ՞, գեղեցիկ եւ տկար սեռը տգեղ եւ կոշտ արհեստներու կոչելը: Երեւակայեցէ՛ք անգամ մը սա անմեղ կոյսը որուն շուշան այտերուն վրայ, բնութիւնը համեստութեան կարմիր վարդը կը բուսցնէ, եւ որուն հրեշտակի երեւակայութիւնը ամէնէն տգեղ իրականութեանց պատկերներով պիտի պղծուէր, դիազննական կամ վիրաբուժական գործողութեան մը ստիպուած հանդիսատեսը ըլլալով: Այդ կարգի առնական կրթութիւն մը եւ դաստիարակութիւն մը ստացած աղջիկ մը, որքան ալ բարոյացեալ ըլլայ, չէ՞ք հաւատար որ իր կոչումէն շեղած ըլլայ, այլասերած ըլլայ, վերջապէս անկարող դառնայ այն տկար եւ անմեղ էակին դերը կատարելու որուն ի բնէ կոչուած է ընտանեկան յարկին մէջ, եւ որուն պէտք ունին այրն եւ «տղամարդը», ինչպէս որ կ'ըսեն մեր ռուսահայ եղբայրները:

Եւ այն միւս երիտասարդուհին, որ, ճաշակի խնդիր, վաճառական պիտի ըլլայ, թեւերու ի՜նչ առնական ոստումով եւ քղանցքներու ի՜նչ ներդաշնակ ժողվըտուքով մաքսի բեռնակիրներուն կռնակը պիտի ծեծէ արդեօք եւ ապրանքներու հակերուն վրայէն պիտի ցատկոտէ անվերջ, ներածուած կամ արտածելիք ապրանքները մաքսէն հանելու կամ մաքսին յանձնելու համար:

Եւ այս այր ու կնոջ ֆիզիքական եւ բարոյական որոշ եւ անջատ կազմակերպութեան եւ ընկերական վիճակին մէջ իրենց իւրաքանչիւրին սահմանուած ուրոյն դերին վերաբերող իրարու բոլորովին ներհակ պաշտօններու բաղդատութիւնը ի՜նչ այլանդակ եւ ի՜նչ արտառոց, ի՜նչ հակընկերական եւ նոյն իսկ հակատնտեսական պատկերներ չի պարզեր մեր աչքերուն, երբ այդ դերերու շփոթութիւնը միայն ու մի միայն պատահական աղէտներու դարման մը տանելու, թէեւ գովելի, բայց վերջապէս մասնաւոր նպատակէ մը կը բղխի միայն:

Եթէ իրօք ինչ ինչ պարագաներու մէջ այր մարդուն պակասը լեցնելու համար հարկ տեսնուէր, ընդհանուր կերպով, կանանց առնական կրթութիւն մը տալ, ընտանեկան յարկէն դուրս ալ կարենալ գործելու համար, ինչո՞ւ նոյն մտածելու եղանակը զմեզ չպարտաւորէր արանց ալ տալ այնպիսի կրթութիւն մը որուն շնորհիւ կնոջ պակասը նուազ զգալի ըլլար իրեն համար, ընտանեկան յարկին մէջ:

Քիչ օրեր առաջ, Անթիպայէ եկած լուրերէ տեղեկացանք թէ այրի մնացած ազգային մը, զարմանօք ստուգեր է թէ այլեւս ստնտուի պէտք չունի իրեն մօրմէ որբ մնացած մէկ զաւակը սնուցանելու համար, զորովի, մանաւանդ պէտքի ազդեցութեան տակ, իր ի բնէ չոր կուրծքը սկսած ըլլալով կենսատու կաթը ջամբել իր որբուկին: Ինչպէս կնոջ, երիկմարդուն համար ալ այրի մնալը հաւասարապէս ցաւալի բան մը չէ անշուշտ, բայց այդ բանը պատճա՞ռ մըն է որ ամէն երիտասարդ մեր յիշած տարօրինակ մարզանքին ենթարկուի ենթադրական ապագայ շարիքի մը դարման տանելու կամ պեխաւոր եւ մօրուաւոր ստնտուներու երամ մը պատրաստելու համար:

Այս օրինակները, որ չափազանցութեան դրոշմը կը կրեն, մեզի համար կարեւոր էին սակայն աւելի շեշտելու համար անշուշտ մեր սա կարծիքը, թէ միշտ երիկ մարդուն եւ կնոջ ֆիզիքական եւ բարոյական ուրոյն կազմութիւնը եւ անոնց ընկերութեան մէջ կատարելիք ուրոյն դերը նկատի առնելով, պէտք է ընդունիլ թէ ընդհանուր կերպով ոչ բանաւոր եւ ոչ օգտակար է զանոնք իրենց անձին, հոգւոյն եւ դիրքին չյարմարող գործունէութեան ասպարէզներու մղելը եւ այդ անբնական գործունէութեանց պատշաճ կրթութիւն եւ դաստիարակութիւն մը տալը իրենց: Գալով մասնաւոր պարագաներու, հին կինը միթէ չէ՞ր գիտեր իր անկար էրիկը եւ անդամալոյծ հայրը կամ եղբայրը կերակրել այն զոհողութեան զգացումներու եւ աշխատութեան շնորհիւ որուն ազդեցութեան տակ կնոջական ամէնէն համրակ ձեռքերը անգամ հուրիի մը արհեստաւոր մատներուն կը վերածուէին ի հարկին: Նոր կինը որ հինին զաւակն է եւ իր զաւկին՝ ապագայ կնոջ համար՝ նոյն մակդիրը պիտի ստանայ, պէտք չէ որ իր միտքը ու մարմինը, մանաւանդ հոգին տանջէ, սորվելու համար արհեստներ որ իր սեռին չեն կրնար պատշաճիլ եւ զորս բացառիկ պարագաներու մէջ, ի հարկին, շուտով կրնայ սորվիլ եթէ գութ ու գորով, որ հրաշքներ կը գործեն, զինքը ոգեւորեն:

Ուստի, եթէ կը հարցուի թէ հի՞նը թէ նո՞րը, պիտի պատասխանեմ: Ո՛չ հինը եւ ոչ նորը, այլ ճշմարիտ կինը, այսինքն ան որ զրկուած չըլլայ այն միակ բանէն որ իր յատկանիշն է՝ գութ ու գորով՝ եւ մանաւանդ այն տկարութիւններէն որ իր սեռին զօրութիւնն են: Կրթութիւն ու դաստիարակութիւն կարեւոր բաժին մը ունին անշուշտ կնոջ դերը աւելի հեշտ եւ աւելի ազնիւ ներկայացնելու համար, բայց այդ դաստիարակութիւնը պէտք չէ որ անտեսէ ենթակային՝ կնոջ՝ բնազդները, այլ նոյն իսկ այդ ողջ բնազդներուն համաձայն վարէ անոր ֆիզիքական, մտաւորական եւ բարոյական ուղղութիւնը:

Կեանքի անակնկալը դժբաղդութիւններ կը ստեղծէ ամէն տեղ եւ մարդկային միջոցները չեն կարող այդ դժբաղդութեանց առաջքը առնել միշտ, բայց այն յարկին տակ ուր ոչ թէ հին կամ նոր այլ ճշմարիտ կին մը կայ, կին մը պարկեշտ եւ անձնուէր, որ միանգամայն իր միջավայրին եւ դիրքին յարմար կրթութիւն մը եւ դաստիարակութիւն մը ստացած է, դժբաղդութիւնը շատ պարագաներու մէջ կը վարանի ներս մտնել եւ եթէ սպրդի իսկ հոն, փաստաբան կամ բժիշկ կինէն աւելի զօրեղ եւ աւելի ահարկու թշնամի մը կը գտնէ իր դէմ:

Եւ եթէ պէտք է որ խօսքս փակելով իմ կարծիքս ըսեմ, կին մը որ այնպէս մը կրթուած է որով կեանքի պայքարէն այլ եւս չի վախնար, նոյն իսկ ընտանեկան յարկէն դուրս ալ,—յարկ մը ուր սակայն կեանքի պայքարին ամենազօրաւորը կը մըտէ արդէն կինը,—այլ եւ կը դադրի ներշնչելէ այն մասնաւոր հրապոյրը եւ այն ձգողութիւնը, զոր տկար եւ պաշտպանութեան կարօտ էակները կը ներշնչեն այն անբացատրելի օրէնքին համաձայն որ բնութենէն հաստատուած է որպէսզի տկար կարծուածը, ըլլայ կին թէ տղայ, նոյն իսկ երիկ մարդ, իր տկարութեամբ իսկ բարձրանայ եւ զօրաւոր կարծուածը, նոյն իսկ իր ուժին պատճառաւ խոնարհի անոր առջեւ:

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

ՔԵՄՆԻՑԻ (ՍԱՔՍՈՆԻԱ)
Ոստայնանկութեան բարձր դպրոցը(*)

ՑԻՒՐԻԽ, 6 Օգոստոս.

Քեմնիցի ոստայնանկութեան դպրոցը իր շէնքի գեղեցկութեամբ եւ ներքին նպատակայարմար կարգադրութեամբ խիստ դուրեկան տպաւորութիւններ կը թողու այցելուի վրայ: Սրահները իրենց պարզութեամբ, մաքրութեամբ եւ առատ լուսաւորութեամբ կը համապատասխանեն դպրոցական եւ կրթական արդի պահանջումներուն: Աշակերտներու աշխատութիւնները՝ բուրդի եւ բամպակի գործուածքները՝ ձեռքի եւ ինքնաշարժ մեքենաներու վրայ պատրաստուած, թէ՛ պարզ եւ թէ՛ ծաղկեզարդ կտորները շատ լաւ գտայ, եւ զորս Պ. Տեսուչը յատուկ գոհունակութեամբ ցոյց կու տար ինծ, մանաւանդ արեւելեան ճաշակով շինուածները: Ձեռագործները ցոյց կու տային թէ արհեստի ինչպէս նաեւ գեղարուեստի մասին մեծ ուշադրութիւն կը դարձուի: Հակառակ դպրոցական բարձր վճարումին, ուսանողները շատ են, որոնք մէկ տարուան դասընթացքով կ'իւրացնեն արհեստի վերաբերեալ գործնական եւ դրական մասնագիտական ծանօթութիւններ:

Ինչպէս վերեւ յիշուեցաւ, դպրոցը հիմնուած է Քեմնից քաղաքի սեփական ծախքով, որ քառասուն տարուան ընթացքի մէջ մեծ օգուտ մատուցած է Քեմնից քաղաքին եւ անոր արհեստագործութեան ոստայնանկութեան ճիւղին, անմիջական կերպով: Սաքսոնիոյ թագաւորութեան ներքին գործոց նախարարութիւնը միջոցներ չէ խնայած նպաստելու այս փառաւոր հաստատութեան կանգուն մնալուն եւ յառաջադէմ ծաղկմանը:

Խիստ խորհրդաւոր գտայ դպրոցի շէնքի դրան վրայ Ժաքարտի (Jacquard) հանճարեղ հնարիչի արձանը, այն Ֆրանսացիին որ դար մը առաջ ոստայնանկութեան համար ամէնէն նշանաւոր գիւտը ըրաւ, գիւտ մը որուն պարտական են Ֆրանսացիներ, Անգլիացիներ եւ Գերմանացիներ հաւասարապէս իրենց ձեռք բերած յաջողութիւնը ոստայնագործութեան մէջ: Խորհրդաւոր է նաեւ այն կոչը որ ուղղուած է գերման երիտասարդներուն «Հետեւեցէ՛ք անոր» խօսքերով, որոնք փորագրուած են արձանին տակ: Ինչպէս գիտութիւնը նոյնպէս եւ արհեստը այսօր միջազգային է, հանճարը համաշխարհային: Ժաքարտի անունն տարածուած է ամէն տեղ, ուր իր անունով կոչուած մեքենաները (Jacquard-maschine) կանգնած են ծաղկեզարդ եւ պատկերով կտորներ գործելու համար: Որչափ Լիօնի փառաւոր մետաքսի գործարաններու, նոյնպէս եւ Պոհեմիոյ եւ ուրիշ գործարաններու մէջ Ժաքարտի անունը ընտանի է. Ժաքարտ ոստայնանկներու ամէնէն ծանօթ անձնաւորութիւնն է:

Քեմնիցի ոստայնանկութեան բարձր դպրոցի ծրագիրը ըստ կարելւոյն ճոխ է եւ կ'ամփոփէ ոստայնանկութեան վերաբերեալ գլխաւոր առարկաները:

Դասախօսութիւնները եւ գործնական զբաղումները առաջին կիսամեակին 40 ժամ շաբաթական եւ երկրորդին 44 ժամ կը գրաւեն, որով աշակերտները շաբաթուան ամբողջ ընթացքին իրենց ժամանակը կը նուիրեն իրենց մասնաճիւղին: Դասախօսութեանց եւ գործնական զբաղումներու նպատակայարմար բաժանումը ինքնին կ'երեւայ: Նիւթի ճոխութիւնը եւ առարկաներու զանազանութիւնը, որոնք անշուշտ նոյն արհեստի համար են, աշակերտին մտքի թարմութեան եւ նիւթի հետաքրքրութեան աւելի կը նպաստեն քան թէ հակառակ ազդեցութիւն յառաջ կը բերեն:

Դասախօսութիւնները եւ աշխատութիւնները տեղի կ'ունենան դասարաններու, հաւաքածոներու սրահներու եւ աշխատանոցներու մէջ: Աշխատանոցները բաժնուած են երկու մասերու. առաջինին մէջ դրուած են պարզ ոստայնակութեան մեքենաները (schaft-webstuele) եւ երկրորդին մէջ՝ ժաքարտեան մեքենաները իրենց օժանդակ գործիքներով եւ կազմածներով: Մեքենաները եւ գործիքները յարմարցուած են ձեռքի ոտքի եւ ինքնաշարժ գործածութեան:

Ընդունելութեան պայմաններն են առնուազն 15 տարեկան հասակ եւ օրինական դպրոցական կրթութիւն: Մուտքի վճարումն է՝ ամբողջ մէկ տարուան գերմանացիներու համար որոնք երկրին մէջ կը բնակին 270 (մօտ 1600 ղրշ.), իսկ օտարներու եւ այնպիսիներու համար որոնք թէեւ գերմանական հպատակութեան հպատակ են բայց օտարութեան մէջ կ'ապրին՝ ինչպէս նաեւ օտարներու համար 400 մարք (մօտ 2600 ղրշ): Եթէ ի նկատի առնենք որ դպրոցը ցերեկօթիկ է, պիտի կարծենք թէ համեմատաբար ուրիշ դպրոցներու տարեթոշակը շատ սուղ է, բայց մէկ տարուան համար եղած զոհողութիւնը շատ օգտակար եւ արդիւնաւոր կ'ըլլայ անոնց համար որոնք կ'ուզեն կեանքի եւ գործնական ասպարէզի վրայ անարգել առաջ ընթանալ. բաց ի ասկէ, մէկ անգամ եղած զոհողութիւնը պատճառ կ'ըլլայ դիւրին եւ շահաւոր գործունէութեան: Մանաւանդ Սաքսոնիոյ մէջ ուր՝ շնորհիւ ժողովրդի ընդարձակ խաւերու զարգացման, մասնագիտօրէն կրթուած անձինք համեմատաբար աւելի լաւ վճարումներով պաշտօն կը ստանան գործարաններու եւ առեւտրական տուներու մէջ:

Ուսուցչական խումբը կազմուած է հմուտ եւ փորձառու անձերէ որոնք քաղաքացի անհատներէ ընտրուած տեսչութեան հսկողութեան ներքեւ կը հոգան դասախօսութիւնները եւ գործնական զբաղումները: Տեսչութիւնը կազմուած է հինգ անձերէ որոնցմէ երկուքը քաղաքային խորհրդատուներ են, մէկը՝ ոստայնանկութեան գործարանատէր եւ երկուքը ուսուցիչներ, որոնցմէ մին ստանձնած է դպրոցի հսկողութիւնը, իսկ միւսը՝ Քեմնից քաղաքի միւս արհեստագիտական դպրոցներու տեսուչն է:

ՍԻՄՈՆ

(*) Տես. Երէկի թիւը:

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄՆԵՐ

Կովկասի Ասխաբադ քաղաքէն Թիֆլիզի թերթերուն կը հաղորդեն եղեռնական դատի մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները որոնք տխուր շահեկանութիւն մը ունին.

Յուլիս 23ին տեղական նահանգական դատարանում քննուեց տիկին Աննա Աղաջանեանի սպանութեան գործը, որ իր ժամանակին մեծ իրարանցում էր ձգել Ասխաբադում: Նախ, ահաւասիկ այդ եղեռնական գործի պատմութիւնը:

Տիկին Աննա Աղաջանեանը իր մարդու (ամուսնին) հետ ընդհարումներ է ունենում, որի հետեւանքը այն է լինում, որ կինը ամուսնուց հեռանում է եւ առանձին է ապրում: Այդ ժամանակ լուրեր են պտըտում, որ տիկին Աննան անբարեբարոյ կեանք է վարում եւ իր ազգականների ու համաքաղաքացիների անունը արատաւորում է: Այդ բանը լսում է տիկին Աննայի քրոջ ամուսին Ներսէս Բալեանցը, որը Դուշակ կայարանում բանուոր է լինում: Լսելուն պէս՝ Ներսէս Բալեանցը գալիս է Ասխաբադ եւ տիկին Աննային յորդորում է, որ իրենց անունը չարատաւորի, որ ինքը չորս երեխայ ունի. եթէ իր կնոջ քոյրը վատ վարքի տէր է, ո՞վ «թամահ» կ'անի իր աղջիկն ուզելու. չէ՞ որ ամէն մի երիտասարդ մեր մէջ ցանկանում է «ասլ» ցեղից աղջիկ ուզելու եւ այլն: Փոխանակ լսելու, ընդհակառակը՝ տիկին Աննան միւս օրը առաւօտեան իր ամուսնի դէմ գանգատ է ներկայացնում հաշտարար դատաւորին եւ իր իրեղէնները յետ է պահանջում: Երբ դատարանից տիկին Աննան դուրս է գալիս, Ներսէս Բալեանցը դաշոյնի հարուածներ է հասցնում նրան եւ տեղն ու տեղը սպանում:

Սովորական ձեւականութիւններից եւ վկաների երդուեցնելուց յետոյ՝ սկսուեց գործի քննութիւնը:

Դատարանը գլխաւորապէս գործի մի դժուարին կողմն էր ուզում բացայայտել, այն է՝ թէ արդեօք մեղադրեալ Ներսէս Բալեանցը նախամտածա՞ծ է կատարել սպանութիւն, որ նախատեսուած է պատժական օրինաց 1354 յօդուածով, թէ գրգռուած դրութեան մէջ գործած է իր ոճիրը:

Մեղադրեալը ասաց, որ ինքը Դուշակ կայարանից եկել է միմիայն տիկին Աննային յորդորելու եւ խրատելու, ու հաստատեց իր ասածը վկաներով: Երբ տիկին Աննան դատարանի բակից դուրս է գալիս՝ ինքը կրկին նրան յանդիմանում է, որին տիկինը կոպտութեամբ է պատասխանում է. տիկնոջ կոպտութիւնից գրգռուած եւ ինքն էլ խմած լինելով՝ յարձակւում է վրան եւ սպանում է: Վերջը՝ մեղադրեալն աւելացրեց, որ եթէ ինքը կանխաւ մտածած լինէր սպանելու, այդ կարող էր անել գիշերը, երբ տիկինը միայնակ քնած էր լինում իր սենեակում, իսկ ինքը միայն մի ցանկապատով բաժանուած միւս բակումն էր լինում, կարող էր գիշերը ցանկապատից թռչել, սպանել նրան եւ կրկին վերադառնալ իր տեղը:

Վկաներից հաշտարար դատաւոր Վոյցեխովսկին հետեւեալ ցուցմունքը տուաւ. «Սպանութեան նախընթաց երեկոյեան տիկին Աննան եկաւ դատարան. գործը վերջացնելուց յետոյ՝ տիկինը խնդրեց, որ մի մարդ դնի իր հետ մինչեւ իր տունը ուղեկցելու, որովհետեւ վախենում է. Ես չհարցրի, թէ ինչից է վախենում, որովհետեւ կարծեցի թէ, երեւի աւփացի կին, գիշերը վախենում է մենակ ճանապարհ գնալ. հրաւիրեցի մօտակայ խանութի տիրոջը եւ խնդրեցի որ ուղեկցի տիկնոջը մինչեւ տունը, որը եւ կատարեց իմ խնդիրքը»։ Տիկին Աննային ուղեկցող Բախչի Արզումանեանցին դատախազը հարցրեց, թէ տիկինը միթէ ձեզ ճանապարհին ոչինչ չասա՞ց, թէ ինչի՞ց է երկիւղ անում։ Վկան պատասխանեց որ ինքը չի հարցրել եւ նա էլ այդ մասին իրեն ոչ մի խօսք չի ասել։

Նախագահը հարցրեց սպանութեան ականատես վկաներին, թէ արդեօք նկատե՞լ են նրանք, որ մեղադրեալն արբած է եղել սպանութիւնը կատարելու միջոցին։ Բոլոր վկաները պատասխանեցին, թէ հաստատապէս չեն կարող ասել, որ նա արբած չի եղել, բայց նրանց թւում էր, ըստ երեւոյթին որ նա արբած չէր։ Հարկաւոր էր մի մութ կէտ էլ պարզել, թէ արդեօք իսկապէս տիկին Աննան անբարեբարո՞յ է եղել, թէ ոչ։

Սպանուած կնոջ ամուսինը ասաց, որ իր կնոջն իրենից հանողը եղել է տնատէր Մեսրոպը, որ իբր թէ, նրան խոստացել է, թէ իր փոքր եղբօր՝ Մեսրոպի հետ կամուսնացնի եւ նա էլ ջահել լինելով հաւատացել է եւ իրենից դուրս է եկել։ Իր կինն ինչ էլ որ լինէր, ոչ ոք իրաւունք չունէր նրան սպաննելու։

Այնուհետեւ մի քանի աննշան վկաների էլ հարց ու փորձ անելուց յետոյ, դատախազը խօսեց իր մեղադրական ճառը։ Դատախազը աշխատում էր ապացուցանել, որ սպանութիւնը նախամտածուած է եղել. իբր հաստատութիւն իր ասածին բերում էր իբրեւ փաստ այն՝ որ մեղադրեալ Ներսէս Բալեանցը Դուշակից եկել էր յատուկ սպաննելու համար, եւ այն որ սպանուած տիկին Աննան դատարանում ասել էր, թէ վախենում է, բայց թէ ինչի՞ց, ումի՞ց, գործի քննութիւնից յայտնի չէ։ Դատախազը իր մեղադրանքի վերջում խնդրեց, որ մեղադրեալը պատժուի պատժական օրինաց 1354 րդ յօդուածի հիման վրայ։

Դատախազից յետոյ խօսեց մեղադրեալի պաշտպանը։ Ի պաշտպանութիւն մեղադրեալի՝ բերում էր փաստ այն հանգամանքը, որ մեղադրեալը այնպիսի շրջանում եւ միջավայրում է կրթուած եւ սնուած, որի ընկերական-օրինական գաղափարները բոլորովին հակասում են Ռուսիայի դատարանական հիմնարկութիւններ(ի) օրինական ոգուն։ «Մեղադրեալը տգէտ է, գիւղացի է։ Մտէք նրա հոգեկան ցաւալի դրութեան մէջ եւ տեսէք, թէ ինչպէ՛ս բարոյապէս տանջւում է, երբ տեսնում է որ իր կնոջ քոյրը արատաւորում է իր ընտանիքի պատիւը, ոտնակոխ է անում հօրենական օջախի սրբութիւնը։ Մեղադրեալը նախ խնդրում է, յորդորում է, յանդիմանում է. բայց հանգուցեալը փոխանակ լսելու՝ դեռ դնում է իր ամուսնուց, դանդատ է ներկայացնում հաշտարար դատաւորին։ Մեղադրեալը դատարանի դրանն սպասում է եւ երբ հանգուցեալ տիկին Աննան դուրս է գալիս, կրկին նրան յանդիմանում է, որին տիկին Աննան կոպտութեամբ է պատասխանում։ Էլ չհամբերում մեղադրեալը, գրգռւում է եւ ինքնամոռացութեան մէջ սպանութիւն է գործում»։ Այնուհետեւ մեղադրեալի պաշտպանը կոչում արաւ դատաւորների մարդասիրական զգացմունքին եւ յոյս յայտնեց, որ ի նկատի առնելով մեղմացուցիչ հանգամանքները, մեղադրեալի ընտանիքով ծանրաբեռնուած լինելը, դատաւորները կարելւոյն չափ մեղմացուցիչ վճիռ կը կայացնեն։

Դատաւորները մի ժամ խորհրդակցելուց յետոյ հետեւեալ վճիռը արձակեցին «Մեղադրեալ Ներսէս Բալեանցին մեղաւոր ճանաչել. զրկել բոլոր անձնական եւ քաղաքացիական իրաւունքից, ուղարկել չորս տարի ժամանակով տաժանակիր աշխատանքների եւ այնուհետեւ ցմահ աքսոր»։

Երբ վճիռը կարդացին՝ մեղադրեալը իր արցունքները զսպել չկարողացաւ եւ մի խղճալի, դառն հայեացք ձգեց իր կնոջ եւ իր երկու փոքր զաւակների վրայ։

Մեղադրեալի կնոջ վրայ, ըստ երեւոյթին, ոչ մի ազդեցութիւն չարաւ դատավճիռը. երեւում էր, որ դժբաղդ կինը չէր հասկանում, թէ ինչ է սպասում իր մարդուն։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԺԹ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1899—1900

Վարժարանիս ԺԹ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1899) սեպտեմբեր 1ին եւ նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստոս 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 1ին։

Թոշակաւոր աշակերտներու ընդունելութեան պայմաններուն եւ ուրիշ տեղեկութեանց համար ծնողք կամ պաշտպաններ կրնան հիմակուընէ դիմել Պոլիս՝ Ազգ. Պատրիարքարան եւ կամ Երզրում վարժարանին տեսչութեան։

Յառաջիկայ տարւոյն համար ձրի աշակերտներու ընդունելութիւնը արդէն կատարուած ըլլալով, այդ մասին ո՛ եւ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

ԿՆԻՔ
7—20 ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ Նստաշրջանին փակման վրայ, զոր հեռագիրը ծանոյց, երէկ իրիկուն նորագոյն տեղեկութիւններ առնուեցան։ Նստաշրջանը փակուեր է Թագուհիին մէկ ճառաձառովը որ կը յայտարարէ թէ Անգլիոյ յարաբերութիւնները օտար տէրութեանց հետ միշտ բարեկամական են. թէ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին արդիւնքները թէեւ բոլորովին չեն համապատասխանած Ռուսիոյ Կայսեր բարձր նպատակին, սակայն բաւական կարեւոր են. թէ իրաւարարական միայն ատեանի մը կազմութիւնը թող պիտի չի տայ որ պատերազմները սաէլ պատահին եւ թէ Ժընեւի պայմանադրութեան տրամադրութիւններուն ընդարձակուելովը պատերազմի արհաւիրքները պիտի թեթեւնան։ Ճառը յետոյ կը խօսի Թրանսվալի խնդրին վրայ. կ'ըսէ թէ Թրանսվալի անգլիացիներուն կացութիւնը համապատասխան չէ անոնց հաւասար իրաւունք տալու համար եղած խոստումին, որուն հետեւանքով Թագուհին հաւանած էր Թրանսվալի ներքին անկախութեան. թէ իրաց այդ կացութեան առաջ բերած մտահոգութիւնը միայն վտանգի աղբիւր մըն է հարաւային Ափրիկէի խաղաղութեանը ու բարգաւաճմանը համար եւ թէ այդ առթիւ Թրանսվալի կառավարութեան հետ կատարուած բանակցութիւնները տակաւին ելք մը չեն ունեցած։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին չորեքշաբթի օրուան վերջին նիստին մէջ երեսփոխան Լորտ Օ'Քոնոր բողոքեց այն ազդու ընթացքին դէմ որուն Անգլիոյ կառավարութիւնը կը հետեւի Թրանսվալի նկատմամբ, Գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն պատասխանեց թէ այդ խնդրին վրայ վիճաբանութիւն կատարելը անպատեհ է քանի որ բանակցութիւնները տակաւին աւարտած չեն։ Նախարարը յարեց թէ տակաւին հաստատուած չէ այն զրոյցը թէ Քրիւկէր Նախագահը ու Թրանսվալի կառավարութիւնը մերժած ըլլան Անգլիոյ առաջարկութիւնը՝ քննիչ խառն յանձնաժողովին նկատմամբ։ Պ. Չէմպըրլէն յոյս յայտնեց որ այդ զրոյցը սխալ եղած ըլլայ։ «Կացութիւնը, յարեց գաղթային նախարարը, ծանր է եւ անորոշ։ Թրանսվալի արդի պայմաններուն կարելի չէ աչք գոցել։ Ձեռքերնիս պլօրին վրայ դրած ենք եւ այլեւս պիտի չվերցնենք»։

—Թրանսվալի Խորհրդարանը, անցեալ երկուշաբթի, դռնփակ նիստ մը մէջ սկսեր է վիճաբանիլ Անգլիոյ գաղթային նախարարին առաջարկութեանը վրայ, որ է քննիչ խառն յանձնաժողով մը կազմել։ Բրէթորիայէն երկուշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը նայելով Քրիւկէր Նախագահը ծանուցեր է Բարեյուսոյ Գլուխին կառավարիչ Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի թէ տրամադիր է ընդունելու բարեկամական այն ամէն առաջարկութիւնները որոնք ըլլան հարաւային Ափրիկէի մէջ ծագած դժուարութիւնները կարգադրելու համար։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ. — Ռէնի զինուորական ատեանին չորեքշաբթի օրուան դռնփակ նիստին ալ ժողովարահին շուրջը առաջուընէ աւելի հետաքրքիրներու բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Նիստին արդիւնքը գաղտնի կը պահուի։ Սա միայն յայտնի է թէ պատերազմական նախարարութեան ներկայացուցիչ Շամուան զօրավարը շարունակած է ներկայացնել գաղտնի պարունակ թուղթերը, որոնց քննութիւնը տակաւին աւարտած չէ եւ երէկ ալ շարունակուեցաւ։

—Տրէյֆիւսի վերադատումին հակառակորդ Սուառ լրագիրը առջի օրը ծանուցած էր թէ Բարիզի գերմանական դեսպան Միւնսթէր կոմսը նոյն օրը այցելութիւն տալով պատերազմական նախարար Կալիֆէ զօրավարին, պահանջեր է ապահովութիւն տալ թէ Գերմանիոյ մասին անպատշաճութիւններ պիտի չըլլան։ Հաւաս մէկ գրկոյցը կը հերքէ Սուառի այդ լուրը։

—Ռէնի բանտին բժիշկը կը հերքէ Տրէյֆիւսի հիւանդ եղած ըլլալուն լուրը։

Պ. ՏԷԼՔԱՍԷԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէ, որուն Բարիզ վերադարձը ծանոյց հեռագիրը, տակաւին զանազան մեկնութեանց առատ նիւթ կը մատակարարէ եւրոպական լրագիրներուն որոնք թէեւ տարբեր տեսութիւններ կը պարզեն, սակայն միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ Պ. Տէլքասէի Բեդերսպուրկ ուղեւորութիւնը միայն քաղաքավարական պարտականութիւն մը կատարելու համար չէր։ Ռուսիոյ մէջ ալ լրագիրները իրարմէ բոլորովին տարբեր ենթադրութիւններ կ'ընեն Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարարին այցելութեանը համար։ Ռուսիոյ քաղաքական անձնաւորութիւնները եւ ամէնէն մեծ հեղինակութիւն ունեցող գրչի տէրերը կարծիք կը յայտնեն թէ Պ. Տէլքասէի Բեդերսպուրկ ուղեւորելը առնչութիւն ունի մեծաւոր փոփոխութեան մը՝ ցամաքային Եւրոպայի տէրութեանց արդի զինակցութիւններուն մէջ։ Ռուսերը կ'ենթադրեն թէ քսաներորդ դարուն սկիզբը պիտի կազմուի նոր երրեակ զինակցութիւն մը Գերմանիոյ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, որուն պիտի մասնակցին նաեւ Աւստրիա-Հունգարիա եւ Իտալիա՝ ցամաքային տէրութեանց հնգեակ դաշնակցութիւն մը կազմելու համար։ Ռուսիա, կ'ըսեն Ռուսիոյ քաղաքական անձնաւորութիւնները եւ գրողները, համոզուած ըլլալով որ Գերմանիա կը բաղձայ Ֆրանսայի մօտենալ, կը վախնայ թէ մի՛ գուցէ մեկուսացեալ մնայ, եթէ ֆրանքագերման մերձեցում մը կատարուի այն միջոցին երբ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ իր ձեռնարկած մեծ գործը տակաւին սկզբնական վիճակի մէջ է։ Ռուս լրագիրները այս տեսութիւնով կարելի կը կարծեն Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ դաշնակցութիւն մը որ ամէնէն մեծ երաշխաւորութիւնը մը պիտի ըլլայ Եւրոպայի մէջ երկարատեւ խաղաղութիւն մը տիրելուն համար։ Ասկէ զատ, կը յարեն ռուս լրագիրները, հակակշիռ մը պիտի ըլլայ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց միացման յարաձուն զօրութեանը որ քսաներորդ դարուն սկիզբները նշանակելի դէպք մը պիտի ըլլայ։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ Երեսփ. Ժողովին առջի օրուան նիստին մէջ նախարարապետ Պ. Սմէթ տը Նայէր յայտարարեց թէ նոր դահլիճին առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ, ընտրական օրէնքին կարգադրութենէն զատ, զօրավար մը ընտրել իբրեւ պատերազմական Նախարար։ Նախորդ նախարարապետ Պ. վան տէն Բէրէպում պատասխանեց թէ նախորդ դահլիճին անդամները ոյժ պիտի տան Պ. Սմէթ տը Նայէրի։ Ընկերվարական երեսփոխան Պ. Վանտէրվէլտ յայտարարեց թէ ընտրողներու թիւին համեմատութեամբ քուէարկութիւն կատարելու ծրագրին քուէ պիտի չի տայ։ Յետոյ Երեսփ. Ժողովը Նախարարութեան առաջարկած պարզ օրակարգը ընդունեց 19ի դէմ 68 ձայնով։

ԹՈՐԱԼ ԶՕՐԱՎԱՐԸ.—Մաարիտի զինուորական բարձրագոյն ատեանը, որ Սանթիակոյի (Քուպա) անձնատուութեան պատասխանատուները կը դատէ, անպարտութեան վճիռ տուաւ Թորալ զօրավարին համար որ ազատ արձակուեցաւ։

ԿՆԷՉԷՎԻՉԻ ԴԱՏԸ.—Պելկրատէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Պելկրատի վերջին դէպքին հեղինակին՝ Քնէչէվիչի դատը քանի օրուան համար յետաձգուած է։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.—Պելկրատի լրագրական շրջաններուն մէջ կ'ըսուի թէ Ալեքսանդր թագաւորը ետ պիտի կենայ Քարլսպատ կատարելիք ուղեւորութենէն։

ՉԷԹԻՆԷԷՆ կը հեռագրեն թէ Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանը ու իշխանուհին, որոնք Սեւ Լերան Տանիլօ իշխանին ամուսնութեանը ներկայ գտնուած էին, չորեքշաբթի իրիկուն ճամբայ ելեր են Սեւ Լերան մայրաքաղաքէն։

ՄԱՌՇԱՆ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԸ —Ֆրանսայի գաղթային նախարարը կը հերքէ քանի մը լրագիրներու այն լուրը թէ Մառշան հազարապետը Հաբէշստանի ֆրանսական դեսպան կարգուած ըլլայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.—Թօքիօյէն կը գրեն թէ Գերմանիոյ Կայսեր եղբօր՝ Հայնրիխ իշխանին Թօքիօ այցելելը եւ Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ արտաքին գործոց նախարար ֆոն Պիւլով կոմսին Ճափոնի նկատմամբ արտասանած նպաստաւոր խօսքերը պարզ զուգադիպութի՞ւն մըն են թէ ուրիշ բան։ Արդարեւ ֆոն Պիւլով կոմսը՝ Քարոլինեան կղզիներու գնման ինպաստ խօսած ատեն, ուրիշ բաներ արտասանած էր «գործունեայ եւ խելացի ժողովուրդ» կոչելով Ճափոնցիները։ Նախարարը յարած էր թէ Գերմանիա տրամադիր է Քարոլինեանց մէջ դիւրաւ ընդունելու Ճափոնի դրամագլուխները եւ աշխատող բազուկները։ Ճիճի Շիմբօ մինչեւ մէկ աստիճան ցուրտ ընդունելութիւն մը կ'ընէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին այդ համակրական խօսքերուն, ըսելով. «Շնորհակալ ենք Պէրլինի կառավարութեան լաւ տրամադրութիւններուն համար, բայց պէտք ներուի մեզ ուրիշ աւելի նշանակելի գործերու սպասել, որպէս զի փոխենք մեր խորհելու եղանակը Գերմանիոյ նկատմամբ։ Մեր վաճառականութեան եւ գաղթականներուն համար Քարոլինեաններուն բացուիլը բաւական չէ մեզի մոռցնել տալու Գերմանիոյ ունեցած բաժինը այն միութեան մէջ որ չինաճափոնական պատերազմէն ետքը մեզ ստիպեց թողելու Լիաօ Թունկը։ Նաեւ չենք կրնար մոռնալ գերման դիւանագիտութեան ընթացքը՝ Չինու նկատմամբ»։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ Էմիրը անցեալ Կիրակի Եալթա հասնելով ընդունուեցաւ Խրիմի կուսակալին կողմէ որ Ջարին անունով բարի գալուստ մաղթեց։

ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆԻ ՄԱՀԸ.—Երէկ մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարար եւ Կ. Պոլսոյ նախկին դեսպան Միրզա Մոհսին խան մեռեր է Բարիզի մէջ։ Մոհսին խան վերջերս Մարիէնպատ գացած էր անձը դարմանելու համար։ Վախճանեալը Պարսկաստանի ամէնէն նշանաւոր պետական անձնաւորութիւնն էր։ Հին ընտանիքէ մը սերած, կանուխէն մտած էր պարսիկ կառավարութեան ծառայութեանը մէջ։ Զանազան պաշտօններ վարելէ ետքը, Բարիզի դեսպանատան առաջին քարտուղար ու խորհրդական եղած եւ ապա Լոնտոնի պարսկական դեսպանութեան պաշտօնին կոչուած էր։ Յետոյ Կ. Պոլսոյ դեսպան անուանուած էր, պաշտօն զոր այնչափ երկար տարիներ վարեց։ Քանի մը տարի առաջ Պարսկաստան հրաւիրուելով, նախ դատական եւ ապա արտաքին գործոց նախարար անուանուած էր։ Միրզա Մոհսին խան նաեւ գրագէտ մըն էր եւ ինչպէս կը յիշուի՝ Սթոքոլմի մէջ գումարուած արեւելագէտներու համաժողովին ներկայ գտնուած է իբրեւ պարսկական պատուիրակ։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԷՆ Սան Ֆրանչիսքօ հասած ամերիկեան Նէպրասքա զօրագունդին սպաները կարծիք յայտներ են թէ տարիներ պէտք են ապստամբութիւնը զսպելու համար։ Այդ զօրագունդին դէր-գնդապետը յայտարարեր է թէ ապադային մացառուտ անտառներուն մէջ տեղի ունենալիք ճակատամարտները շատ դժուարին պայմաններու մէջ պիտի կատարուին։ Դիւրին պիտի չըլլայ ապստամբները զինաթափ ընել, եւ բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար տակաւին քանի տարիի պէտք կայ։

Թէեւ անձրեւներու եղանակը զինուորական մեծ գործողութիւնները անկարելի կ'ընէ Փիլիփփինաց մէջ եւ Ամերիկացիներուն վերջին անգամ կրած ձախողուածէն ի վեր նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցած չէ, սակայն Փիլիփփինաց բնիկները իրենց գործողութիւնները չեն դադրեցներ, օրինակի համար ամերիկեան Սաբուրոնոս շոգենաւին գրաւումը ու այրումը, ինչպէս ծանուցինք։

—Ակուինալտօ իր կառավարութեան կեդրոնը հաստատած է Քապանաթուանի մէջ, ուր կը դրդէ իր բանակը պարենաւորելու գործով, ինչ որ շատ դժուարացած է բրինձի բազմաթիւ արտեր անմշակ մնացած ըլլալուն համար։ Զանազան գաւառներու ցեղապետները կով, գետնախնձոր, աղ եւ ուրիշ անմիջական պէտքեր կը հասցնեն Ակուինալտոյի։ Բանքանիայի ու Նուէվա-Էսիխայի հարուստ գաւառներու ժողովուրդը այդ տեղերէ հեռանալով լեռները կը դիմէ։ Ամերիկեան Մաք Արթուր, Հոլ եւ Հուիթըն զօրավարները Սան-Ֆէրնանտոյի մէջ գաղթածիններու տուները հաստատուած են։ Ակուինալտոյի հրամանով սպանիացի վանականները ու պատերազմական գերիները Պակօ տարուած են որոնք ամէն վայրկեան կ'սպասեն թէ՝ Սպանիոյ նախարարները որ զիրենք կը մոռնան եւ թէ Ամերիկացիները որոնք չեն յարգեր հաշտութեան դաշնագրին տրամադրութիւնները՝ սպանիացի գերիներուն նկատմամբ։ Ակուինալտօ թէ՛ Սպանիոյ եւ թէ Ամերիկայի կողմէ պաշտօնական պահանջում մը կը սպասէ այդ գերիները արձակելու համար. իսկ վանականներն ալ կը սպասեն որ Վատիկան ազատէ զիրենք։ Սպանիա եւ Ամերիկա ալ լուռ կը կենան, վասն զի պահանջում մը եթէ ընեն, Ակուինալտօ ու իր մարդերը իբրեւ օրինաւոր պատերազմիկ ճանչցած պիտի ըլլան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Աբասթումանի բնիկ հայերը արծաթէ պսակ մը ղրկեր են Գէորգի մեծ դուքսին դագաղին վրայ։

—Խրիմու եւ Կովկասի գինեգործները արտօնուեցան աշնան գինեգործութեան ցուցահանդէս մը կազմակերպելու Բեդերսպուրկի մէջ։

—Թիֆլիսի մէջ գրաշարներու փոխադարձ օգնութեան արկղ մը պիտի հաստատուի։

—Պաթումի շրջակայ Ղըզըլ Թոփրաք անուն տեղը ռուսական գաղթականութիւն մը հաստատուած է ընդարձակ գետնի մը վրայ։

—Կարսի զինուորական կառավարիչ Օտինցով զօրավարը Բագուի կառավարիչ կարգուեր է։

—Ռուսիոյ կրթական Նախարարութիւնը նկատելով որ զանազան համալսարաններու մէջ ուսանողներու թիւը իրարու համապատասխան չէ, այսինքն մէկուն մէջ շատ քիչ ուսանող կայ, իսկ միւսներուն, մանաւանդ Բեդերսպուրկի ու Մոսկուայիններուն չափէն աւելի ուսանող կը պարունակեն, համալսարաններուն եւ ուսումնարաններու տնօրէններուն հետ խորհրդակցելէ ու շրջաբերականով մը ծանուցեր է ամէն կողմ թէ գիմնազիոնի շրջանաւարտները պէտք է իրենց գտնուած շրջանակին համալսարանը դիմեն, վասն զի միւսներուն մէջ, այսինքն իրենց շրջանակէն դուրս գտնուած համալսարաններուն մէջ պիտի չընդունուին։ Նաեւ համալսարան չունեցող շրջանակներու գիմնազիոններու շրջանաւարտները պէտք է դիմեն Մոսկուայի ու Բեդերսպուրկի, Խարքովի, Նովորոսիսքի, Խազանի եւ Թոմսքի համալսարանները։

—Ռուսերու այգեգործական ընկերութեան Կովկասի ճիւղը աշնան մեղուաբուծութեան ցուցահանդէս մը պիտի կազմակերպէ Տիլիճանի մէջ։

—Թիֆլիս քաղաքը թէեւ քանի մը օր խմելու ջուրի նեղութիւն քաշեր է, սակայն իր անմիջական պէտքը այլեւս ապահովուած կրնայ նկատուիլ, որովհետեւ քաղաքապետութիւնը ջուրի պաշարը աւելցուցեր է ջրամբարի նոր պատնէշներ շինելով եւ աւելի ուժեղ նոր շոգեշարժ մեքենայ մը դնելով։ Ջուրերու բաժանումը առաջուընէ շատ աւելի քանակութեամբ կատարուեր է։

—Պագուի մէջ նաւթագործական հետեւեալ երեք Ընկերութիւնները կազմուած են.—Ա. Պէնքիական անունով Ընկերութիւն մը չորս միլիոն ֆր. դրամագլխով։ Բ. Բարաճոնէի նաւթագործական եւ առեւտրական Ընկերութիւն՝ երկու միլիոն ռուբլի դրամագլխով, 4000 բաժինէ բաղկացած։ Հիմնադիրներն են Յ. Մատուրեան, Ն. Պարոնեանց, Ա. Ալլահվէրդեան եւ Ի. Գէորգբէկեան։ Գ. «Բաղդ» անուն նաւթագործական եւ առեւտրական ընկերութիւն՝ 600,000 ռուբլի դրամագլխով՝ 2400 բաժինէ բաղկացած։ Հիմնադիրներն են Լ. Պարոնեանց եւ Մ. Բեգլարբեան։

—Պաթումէն Պ. Յակոբ Վէլեդեան Ֆիլատելֆիայի առեւտրական ցուցահանդէսը պիտի երթայ՝ ռուսական բերքերու նմոյշները իր հետ տանելով։

—Պագուի շրջակայ Բալախանիի մէջ Կաղբէկ անունով նաւթագործական ընկերութիւն մը կազմուեր է երկու միլիոն ռուբլի դրամագլխով՝ 8000 բաժինէ բաղկացած՝ իւրաքանչիւրը 250 ռուբլի արժէքով։ Հիմնադիրներն են Ս. Սալոմոն եւ Մ. Բուդիաթով։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍԻԱՄ. — Բարիզի սիամական ներկայացուցիչը որ Լա Հէյ գացած էր իր կառավարութեան կողմէ ներկայ գտնուելու խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին, Բարիզ վերադարձեր է։ Կը կարծուի թէ Սիամի ներկայացուցչին վերադարձը նոր երեւոյթ մը պիտի տայ Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ սկսուած կարգ մը բանակցութիւններու որոնք տակաւին որոշ ելք մը չեն ունեցած։ Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ փափաքող է բանակցութեանց վերսկսելուն, վասն զի կ'ուզէ որ Սիամի հետ դժուարութիւններ բնաւ չունենայ եւ կամ եղածն ալ թեթեւ բան մը ըլլայ։ Այս առթիւ կարգ մը առաջարկութիւններ եղած են։ Իրազեկ ակումբներու մէջ կը յուսան թէ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ։

Ս. ՊԵՏՐՈՍԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ. — Հռոմէն առնուած լուրեր կը հերքեն այն զրոյցները թէ վերջին երկրաշարժին ատեն Ս. Պետրոս եկեղեցիին գմբէթը վնասուած ըլլայ։

ՊԵՐԼԻՆԻ ԳԱՂԹԱՅԻՆ Ընկերութիւնը անցեալ յունիսին կատարած գումարմանը մէջ գլխաւորաբար զբաղեր է երկաթուղիի զանազան ծրագիրներով, արեւելեան Ափրիկէի ծովեզերքը մեծ լիճերուն միացնելու համար։ Այդ ծրագիրները կ'առաջարկեն երկաթուղիի երկու մեծ գիծ շինել։ Առաջինը, որ արդէն սկսած է, Թանկայէն սկսելով, հնդկական Ովկիանոսին վրայ, պիտի երկարի մինչեւ Վիքթորիա-Նիանզա լիճին հարաւային կողմը։ Երկրորդը, Տարէսսալամէն պիտի սկսի եւ Ուգամէն ու Ուհէհէն անցնելով պիտի երկարի Թանկանիքա լիճին հարաւային ծայրը։ Գաղթային Ընկերութիւնը երաշխաւորութեան գումար մը ուզեր է այս վերջին գիծին առաջին մասին համար որ Տարէսսալամէն մինչեւ Ուգամի պիտի երկարի։ Ընկերութիւնը նաեւ նպաստաւոր կարծիք յայտներ է՝ ուրիշ գիծ մը շինելու որ միանայ անդրափրիկեան անգլիական գիծին, սակայն փափաք յայտներ է որ Գերմանիոյ շահերը անվթար պահպանուին։ Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Տարէսսալամ—Ուգամի գիծին շինութեան մինչեւ հիմա արգելք եղած են կարգ մը բանակցութիւններ որոնք կատարուած են՝ գերման դրամատէրներու կողմէ երաշխաւորութեան գումար մը պահանջուելուն առթիւ, բայց կը յուսացուի թէ այդ խնդիրն ալ կարգադրուելով գիծին շինութիւնները շուտով սկսին։ Ափրիկէի արեւելեան ծովեզերքին գերման իշխանութիւնները հիմա մեծ կարեւորութիւն կու տան Թանկայէն Ուզամպարա շինուելիք գիծին, որովհետեւ Համպուրկէն Ափրիկէ հասնող գերման շոգենաւերը շինուածանիւթեր եւ գործաւորներ կը տանին։ Մրցում մը կայ գերման ճարտարագործներուն եւ Մոմպազայի անգլիացի ճարտարագէտներուն միջեւ, թէեւ անգլիացիներու երկաթուղիի գիծը այնչափ առաջացած է որ բնականաբար գերմանականէն շատ առաջ պիտի հասնի Վիքթորիա-Նիանզա։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Պիթլիսի նահանգին իտարէի ժողովին առաջին քարտուղար եւ գաւառական թերթին խմբագրապետ Ահմէտ Հիլմի էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ Ատիլճէվազի (Վան) գայմագամ Մէհմէտ Բէմալ էֆ.ի եւ Դատրգիւղի հեռագրատան օտար լեզուաց հաղորդակցութեանց պաշտօնեայ Եալտըզեան էֆ.ի։

—Նիսի եւ Թուլոնի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Օտար Մամուլի դիւանին տնօրէնի օգնականներէն Գավաֆեան Միհրան էֆ.։

—Ճշդութեան աստիճան՝ Ֆէսի, չուխայի եւ կերպասի կայս. գործարաններուն տնօրէն եւ Իզմիթի կայս. գործարանին վերատեսուչ Մուհիտտին փաշայի։

—Դէր-հազարապետի աստիճան՝ Բ. զօրաբանակին (Էտիրնէ) կեդրոնական հիւանդանոցին բժիշկներէն հարիւրապետ Վահան էֆ. Հինքեարպէյինտեանի։

—Բ կարգի Օսմանիէ շքանշանը տրուեցաւ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին բժշկապետ Ալի փաշայի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ ճարտարապետ Պ. Բամբանաքիի։

—Ա. կարգի Շէֆգաթ՝ Պուլկարիոյ Նախարարապետ Կ. Իէքով էֆ.ի կնոջ եւ ներքին գործոց նախարար Ռատոսլավով էֆ.ի կնոջը։ Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ Վառնայի ֆրանսական հիւպատոսին կնոջը։

—Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ կայս. անձնապահ զօրաբանակին բժշկապետ Նամըգ փաշայի եւ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին բժշկապետ Ալի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — «Հայրենի Բիւզանդիոն լրագիրը կանոնի հակառակ գործելու համարձակած ըլլալով, այսօրուընէ սկսեալ երեք օրուան դադարման դատապարտուեցաւ»։

3 րէպիւլախըր 1317
29 յունիս 1315

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ. — Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը հրատարակուած է.

«Նկատելով որ Կ. Պոլսոյ կալուածական տուրքին հատուցման առթիւ կալուածատէրերը մինչեւ մէկ աստիճան դժուարութիւն կը քաշեն, հարկ դատուած է կարելի եղածին չափ դիւրութիւններ ընծայել անոնց, սակայն ելմտական 1299 տարիէն առաջուան տարիներու կալուածական տուրքերուն համար ըստ առաջնոյն Թասֆիյէի արժէթուղթ պիտի ընդունուի, այսինքն այդ տարիներու յատուկ պահանջի սէլիկներով ամբողջովին պիտի հաշուեկցուի, կամ հարիւր ղրուշի փոխարէն քսանը հինգ ղրուշ հնչուն դրամ պիտի ընդունուի եւ կամ ամսաթոշակի տէրերը իրենց եւ իրենց օրինաւոր ազգականներուն կալուածական տուրքերը պիտի կրնան հատուցանել իրենց անվճար ամսաթոշակներով։ Նոր տրուած որոշումը կը տրամադրէ որ, 1300էն մինչեւ 1314 փետրուարի վերջը անվճար մնացած կալուածական տուրքերու համար մինչեւ ներկայ 1315 տարուան փետրուարի վերջը հարիւրին յիսուն հնչուն դրամ եւ մնացածին համար ալ կառավարական պաշտօնատուններուն յատուկ ամսաթոշակ պիտի ընդունուի, որուն անունով որ ըլլայ եւ ո՛ր տարիին ալ վերաբերի։ Եթէ յետնեալ այդ տուրքերը մինչեւ 1315 տարուան վերջը չհատուցուին, 1316ի մարտէն մինչեւ փետրուարի վերջը հարիւրին եօթանասունը հինգին համար հնչուն դրամ եւ մնացած քսանը հինգին համար ալ ամսաթոշակ պիտի ընդունուի։ Եթէ 1316 տարուան մինչեւ փետրուարի վերջն ալ չվճարուի, ամբողջութեամբ հնչուն դրամով հատուցանել հարկ պիտի ըլլայ։ 1315 տարիէն սկսելով բանած եւ յետոյ բանելիք կալուածական տուրքերուն համար, եթէ իրենց պատկանած տարուան մէջ հատուցուին, հարիւրին յիսունին համար հնչուն դրամ եւ մնացածին համար ալ նոյն տարուան յատուկ ամսաթոշակ պիտի ընդունուի. իսկ յաջորդ տարիին մնացած կալուածական տուրքերուն համար հարիւրին եօթանասունը հինգ հնչուն դրամ եւ մնացածը ամսաթոշակ պիտի ընդունուի, եթէ երկրորդ տարիին մէջ չհատուցուի, այն պարագային մէջ ամբողջութեամբ հնչուն դրամով պիտի գանձուի։ Մէարիֆի բաժինը սոյն պայմաններուն ենթակայ չէ եւ ըստ առաջնոյն հնչուն դրամով պիտի գանձուի։ Ելմտական նախարարութիւնը վաղուընէ սկսեալ պիտի ձեռնարկէ վերոգրեալ գործողութեանց»։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ. — Կայսերական Իրատէ մը հրամայեց որ Սուլթանիէ վարժարանի ուսանողներէն եթէ հիւանդացողներ ըլլան, Համիտիէ հիւանդանոցը փոխադրուելով դարմանուին։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէ որ երէկ արձակուրդով Վիէննա պիտի ուղեւորէր, երկուշաբթի պիտի մեկնի։

ՍԵՐՊԻՈՅ Աղեքսանդր Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երկուշաբթի, Ղալաթիոյ Այի Նիքոլա եկեղեցիին մէջ պատարագ պիտի մատուցուի եւ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին։ Յետոյ Սերպիական դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի լրագիրներուն գրածին նայելով, Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանը յայտարարեր է արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի թէ հելլենական կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է թոյլ չտալու համար որ աւազակներու խումբեր սահմանագլուխը անցնին, որպէս զի սահմանագլխին վրայ բարեկարգութիւնը բնաւ չխանգարուի։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ — Մօնիդէօռ կ'իմանայ թէ Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Սըր Է. Ֆիցճէրալտ Լօու [illegible] պիտի երթայ՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան վերաբերեալ գործերու համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը երէկ առտու տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ առջի օրը Քոլխիս պահակնաւով պտոյտ մը կատարեց Սեւ Ծովու բերանը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանին կինը, տիկին Քոնսթան, յառաջիկայ շաբթու Բարիզ պիտի երթայ եւ յետոյ ֆրանսական ջերմուկ մը։

ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՕԾՈՒՄ. — Աքրոթիրիի մէջ (Կրէտէ), կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Ռուսիոյ կառավարութեան ծախքով կառուցուած եկեղեցիին օծումը անցեալ չորեքշաբթի կատարուեր է։ Ներկայ գտնուեր են ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կիրս եւ դէր-հիւպատոս Պ. Վուլկարիտիս։ Խանեայի առաջնորդ Տ. Նիքեփորոս պատարագ մատուցեր է։

ԻԶՄԻՐԻ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ — Հելլէն կառավարութիւնը որոշեր է բարեբաստիճան պաշտօնատար մը Իզմիր ղրկելով քննել տեղւոյն հելլենական հիւպատոսարանին դէմ եղած բողոքները։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՏԱՌԵՐ. — Իգտամ ծանուցանելով որ թուրքերէն 16 պուանթ նոր տեսակ տառեր պատրաստուած են, կը թուէ տառերու մայր կաղապարները շինելու ամենամեծ դժուարութիւնը։ Այդ նոր գիրը պատրաստած է, կ'ըսէ, ձուլիչ Խաչիկ էֆ. Գէորգեան որ թուրքերէն տպագրական տառերը հնարիչ արուեստագէտ Միւհէնտիսեանի յաջորդն է մանեան տպագրչութեան յառաջդիմութեանը աշխատող արուեստագէտ մը։ Իգտամ պարտք կը համարի թէ՛ իր և թէ ընթերցողներուն անունով հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել Գէորգեան Խաչիկ էֆ.ի, պատրաստած 16 բունթօ նոր տառերուն համար։ «Մեր երկրին արուեստագիտական յառաջդիմութեանը ծառայողները, կը յարէ Իգտամ, ամէն ատեն արժանի են այս տեսակ գնահատման մը։ Այս ծառայութիւնը անուղղակի կերպով գիտութեան և արուեստին ալ ծառայութիւն մը ըլլալով, Խաչիկ էֆ.ի գործը կրկին անգամ գնահատման արժանի է։ Աստուծով կը յուսանք որ Գէորգեան էֆ.ի արուեստագիտական այս գործունէութիւնը շարունակուի որով մեր տպագրական արուեստին անհրաժեշտ եղած պէտքերը կը լրացուին։»

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, Պետական Խորհուրդի նախագահին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐՈՒ Պատրիարքական Տեղապահը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և Դատական ու Կրօնական գործոց նախարարին հետ։

ԼՈՐՏ ՔԻԶՆԸՐ Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է Եգիպտոս և անկէ Սուտան երթալու համար։

ԳՈՑՈՒԱԾ ԴԵՂԱՐԱՆ. — Դեղարաններու քննիչ Ապտիւրրահիմ պէյ փակել տուեր է Մալթէփէի մէջ Կարապետ էֆ. Խանճեանի դեղարանը՝ դեղարաններու օրէնքին տրամադրութեանց անհամապատասխան վիճակի մէջ գտնելով զայն։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ առջի օրն ալ ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահեր։

—Բոմպէյի մէջ յունիս 27էն յուլիս 9, ժանտախտէ 59 դէպք ու 43 մահ պատահեր են։ Կալկաթայի մէջ՝ յունիս 17էն յուլիս 24, դէպք 7 ու մահ 7։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախնական դատարանը երէկ դատեց ոստիկան Մէհմէտ էֆ.ն և ոստիկան-զինուոր Հիւսէյինը որոնք Տիարպէքիր աքսորուած Թոփալ Եուրիկ անուն մարդու մը փախչելուն պատճառ եղած էին։ Երկուքն ալ մէյ մէկ շաբաթուան բանտարկութեան և դատական ծախքերու կէս առ կէս հատուցման դատապարտուեցան։ Ոստիկան-զինուոր Հիւսէյին՝ ի բացակայութեան դատապարտուեցաւ։

ՃԱՊՈՆԻ Խորհրդարանին Նախագահ Քոկոնէ իշխանը իր չորս հետեւորդներուն հետ այսօր մայրաքաղաքս կը ժամանէ Լոնտոնէն.

Պ. ՇԸՎԱԼԻԷՆ Խոռը տանող աւազակները՝ տասներկեց հոգի, ինչպէս ծանուցինք ձերբակալուելով Սելանիկ տարուած էին։ Նահանգին պաշտօնաթերթը կը պատմէ թէ այդ աւազակներուն ժամանած ատեն ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը հաւաքուեր և այդ չարագործներուն ձերբակալութեանը առթիւ գոհունակութիւն յայտնելով, բարեմաղթութիւններ ըրեր է Վեհ. Սուլթանին համար։ Կուսակալը մեծարանքներ ըրեր է ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Մէհմէտ փաշայի, Քէսնէտերէի գայմագամ Սըրրի պէյի և միւս այն պաշտօնեաներուն որոնք ձերբակալած էին այդ աւազակները։ Բուն իսկ չարագործներէն մէկը սպաննուած և հինգը ալ ձերբակալուած են։ Ասոնք են Տիմիթրի Բալքիա, աւազակապետ, և Ուլահ Վասիլ Թոմիսթ, Թանաշ Գէորգապոսթան, Քոսթա Քոլովօ և Շայթաքի Խրիստօ։ Պ. Շըվալիէն լեռը տանող աւազակներէն չորսն ալ մօտերս պիտի ձերբակալուին։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սէլանիկի Աղըսթօս գաւառակին մէջ Նիքոլա Բալաչոքա անուն վաճառականը լեռը տանող աւազակներէն երեքը ոստիկան-զինուորներու կողմէ սպաննուեր են։ Նիքոլա Բալաչոքա արդէն ազատուած էր։

—Մանասթըրի Քիլիսոր գիւղախումբին մէջ քանի մը չարագործներ ուզեր են կողոպտել Սէլանիկի վաճառականներէն Սիմօ Շիմօթայը, սակայն ոստիկան-զինուորները շուտով հասնելով վաճառականը ազատեր և չարագործներն ալ ձերբակալեր են։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ջուրերու վերատեսուչ Եօմէր էֆ.ի։

Պ. ՊԱՍԹ, Փրանսական դեսպանատան խորհրդականը, որ երեք ամիսէ ի վեր արձակուրդով Ֆրանսա կը գտնուէր, վաղը մայրաքաղաքս կը ժամանէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան խորհրդականը առջի օրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՍԱՄՍՈՆԻ ամերիկեան հիւպատոսը երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը Բերա Բէլէս երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Լոնտոնի օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա Անթօբուլոյի։

ՊԷՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա, որ մայրաքաղաքս եկած էր, երէկ իրիկուն պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՊԷՑԻՈՋԻ մէջ առջի օրը Անգլիոյ դեսպանատան պահականաւերուն նաւաստիներուն կողմէ կատարուած մարմնամարզական խաղերուն ներկայ գտնուեցան բոլոր դեսպանները։ Միւս դեսպանատանց պահականաւերուն նաւաստիներն ալ թէեւ հրաւիրուած էին խաղերուն մասնակցելու, սակայն միայն գերմանական Լորէլէյ պահականաւին նաւաստիները մասնակցեցան, բայց անգլիական դեսպանատան Իմօճըն պահականաւին նաւաստիները յաղթեցին անոնց և ասոնք ալ նոյն դեսպանատան երկրորդ պահականաւին՝ Մելիքաի նաւաստիներէն յաղթուեցան։ Շահողներուն մրցանակներ տրուեցան դեսպաններուն կողմէ։ Ճոխ ճաշասեղան մըն ալ պատրաստուած էր։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Բեազիմ անուն մարդ մը որ անցեալ մայիսին Սկիւտարի մէջ Եօմէր անուն ձիավարը սպաննած էր։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութեան բանտին կիներու բաժնին տեսուչ Ջէքիէ հանըմ, կ՚ըսէ Սեռվէթ, անցեալ կիրակիէն ի վեր անյայտացեր է։ Ոստիկանութեան կողմէ կատարուած խուզարկութիւնները մինչեւ հիմա արդիւնք մը չեն ունեցած։ Կիրակի իրիկուն առնուած տեղեկութիւններու նայելով, սեւ հագած երկու Թուրք կիներ Կալաթա Սէրայ գացեր և երկարօրէն տեսակցեր են Ջէքիէ հանըմի հետ։ Այդ երկու կիներուն մեկնելէն կէս ժամ ետքը Ջէքիէ հանըմ Կալաթա Սէրայէն դուրս ելեր է ըսելով որ քիչ ատենէն պիտի դառնայ և անկէ ի վեր երեւան ելած չէ։ Ոստիկանութիւնը կը կասկածի թէ ոճիր մը գործուած ըլլայ։ Առջի օրը Ջէքիէ հանըմին սենեակը խուզարկուելով տեսնուեր է թէ ունեցած քիչ մը դրամը դարակին մէջն է։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՎԱՐՍԱԿԻ գինը ինկած է եւրոպական հրապարակներու մէջ։

ԹՕՓԽԱՆԷԻ Ճիհանկիր թաղին մէջ ջրհոր փորող գործաւոր մը՝ Արնավուտ Ալի երէկ ջրհորի մը մէջ իջած պահուն վար ինկաւ։ Անմիջական օգնութիւններով Ալի դուրս հանուեցաւ, բայց մարած էր և աչքին վրայ ալ ծանր վէրք մը ունէր. ուստի Թաղապետութեան հիւանդանոցը տարուեցաւ։

ՇԻՇԼԻԻ կողմը, առջի գիշերը, երեք հոգի յարձակեր են Պ. Ժան Սալթիքիի վրայ իր տանը մօտ։ Ասոնց մէկը խոշոր բիրով մը զինուած է եղեր, երկրորդը դաշոյնով մը և երրորդը՝ ըեվոլվէրով։ Չարագործները ձեռքէն ու գլուխէն դաշոյնով վիրաւորեր են Պ. Սալթիքին, բիրի հարուածներ ալ տալով։ Պ. Սալթիքի զգայազիրկ գտնուեր է փողոցին մէջ։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն Ժողովը, իր չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութեան մէկ պաշտօնագրէն տեղեկացաւ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հրամայել որ Սսոյ կաթողիկոսական ընտրութեան համար վաղուց ի վեր ի՛նչ գործողութիւն որ կը կատարուէր՝ միեւնոյնը կատարուի։

Ժողովը բերկրութեամբ լսելով կայսերական այս հրամէն, որոշեց Ս. Պատրիարք Հօր յանձնել, որպէս զի նախընթաց օրինակներուն համաձայն՝ ընտրական գործողութեանց ձեռնարկուի, Խապայեան Տ. Սահակ եպիսկոպոսին պաշտօն յանձնուի՝ օրինական շրջանակին մէջ հսկելու համար այս ընտրութեան վրայ, և հարկ եղածն ի գործ դրուի Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագիր մը ուղղելով Սիս, Կաթողիկոսական տեղապահ Կիրակոս եպիսկոպոսին, հաղորդեց կաթողիկոսական ընտրութեան կատարման համար շնորհուած կայսերական հրամանը։

Ն. Սրբազնութիւնը նոյնպէս պիտի հեռագրէ Երուսաղէմ, լուսարարապետ Սահակ եպիսկոպոս Խապայեանին, ծանուցանելու համար Ազգ. Վարչութեան կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնը իբրեւ հսկիչ ընտրական գործողութեանց։

—Ալէաթճեան Տ Գրիգորիս Սրբազանին հիւանդութիւնը տակաւին մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Երէկ Տոքթ. Մորթման հրաւիրուելով Սկիւտար, քններ է հիւանդին վիճակը և հաստատելով Տոքթ. Խորասանճեան էֆ.ի տիակնօսթի-քը՝ զոր ծանուցինք նախորդ շաբթու՝ յայտարարեր է թէ թեթեւ յուզում մը և բարկութիւն մը կրնան կաթուած առաջ բերել, վասն զի արիւնը գլուխը համախմբուած է։ Այս պատճառաւ, տեսակցութիւնները բացարձակապէս արգիլուեր են։ Տ. Գրիգորիս Սրբազան առջի օրը զառանցանք ունեցեր է։

—Կը լսուի թէ Կրօնական Ժողովին մէկ քանի անդամները, անպաշտօն նիստի մը մէջ, կարեւորութենէ զուրկ համարած էին Տիարպէքիրի առաջնորդական տեղապահ Տ Եղիկիէլ վարդապետին նկատմամբ հասած գանգատագիրը։ Միեւնոյն ժամանակ Եղիկիէլ վարդապետ հրաժարական ղրկած էր Պատրիարքարան բաւական համարելով իր հնգամեայ պաշտօնավարութիւնը։ Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրն ալ այդ հրաժարականը մերժեր է։

—Պոնեայի կուսակալ Ֆէրիտ փաշա հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնած է ի պատասխանի այն հեռագրին որով Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորած էր Ն. Վսեմութեան վէզիրութեան աստիճանի բարձրացումը։

—Ս. Պատրիարքը Կրօնական Ժողովին ուշադրութեան յանձնեց Դատական նախարարութեան կողմէ հասած պաշտօնագիր մը։

—Բարիզի Բժշկական Ակադեմիայի վերջին տեղեկագրին մէջ կը կարդանք թէ Տոքթ. Վահրամ Թորգոմեանի ուսումնասիրութիւնը ԺԲ. դարու հայ բժիշկին՝ Մխիթար Հերացիի վրայ՝ յանձնուած է Ակադեմիային անդամ Պ. Ֆէրրանի քննութեան։ Եթէ Պ. Ֆէրրանի տեղեկագիրը նպաստաւոր ըլլայ, այդ ուսումնասիրութիւնը կ՚արժանանայ Ակադեմիայի բժշկական պատմութեան մրցանակին։ Բժշկական վարժարանին անօրէն Պ. Պրուարտէլ խնդրեր է Ֆրանսական կառավարութենէ Տոքթ. Թորգոմեանը վարձատրել՝ palmes académiques-ով։ Բանասէր բժիշկը զբաղած է հիմա Մխիթար Հերացիի Ջերմանց Մխիթարութիւնը ֆրանսերէնի թարգմանելու։

—Ս. Պատրիարք Հայրը գրաւորապէս հաղորդեց Արաբկիրի առաջն. տեղապահ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ.ին թէ Ազգ. Վարչութիւնը արտօնած է զինքը Կ. Պոլիս գալ երկու ամսուան համար, իր առողջութիւնը դարմանելու։

—Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան հրաւիրուած է յառաջիկայ կիրակի պատարագել Ռումէլի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցին, որուն տօնախմբութիւնն է։

— Յառաջիկայ երկուշաբթի իրենց պաշտօնատեղիները կ՚ուղեւորին Ամասիոյ և Ակնայ առաջնորդական նորընտիր տեղապահները։

— Աղեքսանդրիոյ մեր «Տեղացի» թղթակիցը կը գրէ մեզ յուլիս 2 թուականով. «Արեւելքի հրատարակութիւնները ապարդիւն չմնացին Պ. Լ.ի և այրի Տիկին Է..ի ամուսնութեան խնդրոյն համար։ Այդ ամոլը չորս օր առաջ կրկին անգամ դիմում ըրաւ Աղեքսանդրիոյ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Վահրամ Վ. Ազարեանին որ՝ առանց այլեւս որ և է առարկութեան՝ անմիջապէս պսակեց զանոնք և ձեռքերնին ամուսնութեան վկայական մըն ալ տալով՝ ճամբեց Գահիրէ։»

—Տ. Բարգէն Ծ. Վ. վաղը Արմաշ կ՚երթայ ուր շաբաթ մը մնալէ ետքը, մայրաքաղաքս պիտի դառնայ և անկէ ուղղակի Մուշ ուղեւորի, իր առաջն. տեղապահի պաշտօնը ստանձնելու։

—Մալաթիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Ստեփան քահանան հրաժարական ղրկեր է Պատրիարքարան։

—Ռոտոսթոյի Որբախնամ Յանձնաժողովը 25 օսմ. ոսկի ղրկեր է Պատրիարքարան, Արաբկիրի որբանոցին յատկացնելու համար։

—Պանտըրմա-Պալըքէսիրի առաջն. տեղապահ Տ. Թաթուլ վարդապետի կարգադրութեամբ՝ ընիկ Հայ գիւղացի Սարգսեան Յովհաննէս անուն տիրացուն նոյն գիւղի եկեղեցւոյն վրայ քահանայ ձեռնադրուեր է Սափրիճեան Տ. Տիմոթէոս եպիսկոպոսի ձեռքով և կոչուեր է Տ. Մարտիրոս։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այսօրուան Պաշտօնականներուն մէջ՝ զինուորական աստիճանի բարձրացումը որ շնորհուած է Տոքթ. Վահան էֆ. Հիւնքեարպէյէնտեանի, եղբօրորդի՝ Հիւնքեարպէյէնտեան Գամիկ և Տիգրան էֆէնտիներու։ Վահան էֆ., որ հարիւրապետութեան աստիճանէն բարձրացած է գէր-հազարապետութեան, Քէօթահիա կը գտնուի այս միջոցիս և ի մօտոյ պիտի դառնայ իր պաշտօնատեղին՝ Էտիրնէ՝ որուն կեդրոնական հիւանդանոցին բժիշկներէն է։

—Բարեգործական Պազարին արծաթ շքադրամ շնորհուած է ոսկերիչ վաճառական Թադէոս էֆ. Մ. Եքմէքճեանի (գանձապետ Բերայի Թաղ. Խորհուրդին)։

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Օգոստոս 8ի թերթէն)

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ

ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ա. ՆԻՍՏ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Հանդարտ, շատ հանդարտ, մեռած ըսուելու չափ հանդարտ բազմութիւն մը, արգիլուած ցանկապատներէ՝ որոնք 200 մէթր հեռաւորութեամբ շրջապատած են Ռէնի համալսարանը՝ ուր Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութիւնը տեղի պիտի ունենայ։ Ոչ ոք կը ջանայ անցնիլ, գէթ այդ դիւրաբեկ արգելքը, ոչ ոք կը վիճաբանի, ոչ կառք կայ չուրջը, ոչ ալ գաւազաններ ու կռուփներ կը բարձրանան։

Վերայլըն Ռէն, Զոլայի դատէն մինչեւ այս վերաքննութիւնը, որչա՜փ փոխուած է այդ դիւրայոյզ ժողովուրդը՝ որ ամէնէն աւելի լատին, ամէնէն աւելի ցուցարար կը մնայ։ Ծով մը այս Տրէյֆիւսի դատը՝ որ երկրի ամէն հովերէն զրգռուած, փոթորկած ըլլալէ ետքը այսօր կը հանդարտի տակաւ, օրրելով շատ տկար ալիքներ՝ որոնք թէեւ մակընթացութիւն մը անգամ առաջ բերելու ոյժ չունին ալ և որոնց վրայ վաղը միւս օր հանդարտութիւնը պիտի իջնէ, վերջնական խաղաղութիւնը՝ որ իրերամերժ ալիքները, — իրարատեաց Ֆրանսացիները—, պիտի զօդէ իրարու։

Ժամը վեցն է։ Տրէյֆիւս դուրս կ՚ելլէ զինուորական բանտէն՝ չորս ոստիկաններէ միայն շրջապատուած։

Ապահովութիւնը ամէն բան փոխած է իր վրայ։ Գլուխը բարձր, նայուածքը ապահով, խրոխտ գրեթէ՝ ու քալուածքը հաստատուն։

Ոստիկաններու կրկնակ շարք մը կը պաշտպանէ իր անցքը. անօգո՜ւտ նախազգուշութիւն։

Ճամբան հազիւ քանի մը երկվայրկեան կը տեւէ. հարիւրապետը հասած է համալսարանին դուռը։ Շրջակայ տուներէն քանի մը պատուհաններու վարագոյրները միայն կը բացուին. կանուխ արթնցած մարդիկ են որոնք նուաղկոտ հետաքրքրութեամբ մը հարիւրապետը կը դիտեն։

Թայէռէ փողոցին մէջ, ոգեւորութիւնը շատ աւելի կը շեշտուի։ Բարիզի պատրանքը կու տայ այդ կողմը՝ ուր հաւաքուած են լրագրի թղթակիցները, Փրանսացի, ռուս, շուէտ, գերման, ամերիկացի, անգլիացի, վերջապէս ամէն ազգութենէ։ Լուսանկարի գործիքներ ուղղուած են ամէն ուղղութեամբ։ Նշանաւոր մարդիկ կ՚անցնին. Պ. Պ. Տրմանժ, Օգթավ Միրպօ, Քլառթի, ևլն. երեսուն, քառասուն անգամ կը լուսանկարուին ամէնքն ալ, առանց գիտնալու։

Յետոյ Զինուորական Ատեանին անդամներուն գալուստն է որ նոր ոգեւորութիւն մը կը բերէ։ Բոլոր բարձրաստիճան սպաները՝ որոնց շողշողուն համազգեստը կը ցոլցլայ նորածագ, լեցուն արեւի մը տակ, հանդիսաւոր կերպով Համալսարան կը մտնեն իբր վկայ հրաւիրուած բազմաթիւ սպաներու հետ։ Յանկարծ շշուկ մը կը բղխի. գնդապետ Պիքառ՝ հակառակ քաղաքային հագուստով ըլլալուն, կը ճանչցուի ու կը ծափեն անընդհատ այդ սրտի տէր մարդը՝ որ այսօր հպարտութեան տեսակ մը նայուածք կրնայ թարթել այս արդարութեան դատին վրայ՝ որուն տեղի ունենալուն առաջին պատճառը եղաւ ինք, և որուն համար ամբողջ տարուան մը բանտարկութիւնը միայն ունեցաւ իբր վարձատրութիւն։

ԱՏԵԱՆԸ

Համալսարանին սրահը՝ ուր դատավարութիւնները տեղի պիտի ունենան, մասնաւոր տպաւորութիւն մը կ՚առթէ։ Խորհրդաւոր բան մը կայ հոն, աթոռներու, գլուխներու, քանդակներու այդ խառնուրդին մէջ, արգասաբեր հող մը իր ամբողջութեամբը՝ ուր մաքուր սերմեր ցանուած են այս անգամ. սերմեր որոնցմէ ծլելիք երկու ծաղիկները շատ գեղեցիկ պիտի ըլլան անշուշտ. ծաղիկ մը՝ որ ճշմարտութիւնը կը խորհրդանշանէ և ծաղիկ մը՝ որ արդարութեան նշանակը պիտի ըլլայ։

Սրահին խորը՝ զինուորական ատեանին անդամներուն աթոռներն են շարուած բոլորակի. անոնց կռնակը կեցած են հրաւիրուած զինուորականները և քանի մը նշանաւոր անձեր։ Միեւնոյն կարգին վրայ են նաեւ Տրէյֆիւսի փաստաբանները՝ Պ. Պ. Տըմանժ ու Լապօրի՝ իրենց քարտուղարներուն հետ։ Երկու աթոռ կան մէջտեղը՝ մէկը Տրէյֆիւսին համար և միւսն ալ տեղակալի մը՝ որ իր վրայ պիտի հսկէ։

Սրահին մէջ, 200է աւելի թղթակիցներ գրաւած են իրենց յատուկ տեղերը, մատիտը պատրաստ ձեռքերնին, արդէն իսկ գրելու զբաղած։ Անոնց մէջն են նաեւ Ֆրանսական և օտար թերթերու տնօրէններ՝ ամէնքն ալ յատկապէս եկած։

Մէջտեղը վերապահուած է վկաներուն՝ որոնք բազմաթիւ են. անոնց կռնակը նստած են առանձնաշնորհեալ անձերը, որոնցմէ ետքը կու գայ ճշմարիտ ժողովուրդը, բուն իսկ ամբոխը քաղքին, հանդարտ ու ոտքի վրայ։

Սրահը շուտ լեցուած է։

Յաջորդաբար ներս կը մտնեն զօրավար Պիյեօ, Պ. Պ. Կէռէն, Պէրթիյեօն, Մէռսիէ, Կօնզ, տը Պուատէֆր զօրավարները և փոքր քննիչ Կօսլէռ։

Քիչ մըն ալ կ՚անցնի ու Պ. Քազիմիռ Բէռիէ կ՚երեւայ՝ լամբակին անցուցած Պատուոյ Լեգէոնի ժապաւէնը։ Սպայ մը՝ զինքը վկաներու յատկացուած տեղը կ՚առաջնորդէ, իր երկու կողմը կը գտնուին բոլոր նախկին պատերազմական նախարարները, Պիյեօ, Շանուան, Մէրսիէ, Զիւրլէնտէն ու Քավէնեաք։

—Ատեա՜նը, կը պոռայ յանկարծ բարապանը։

Ժամը եօթն է։

—Ի զէն, կը գոռայ տեղակալ մը։

Զէնքերը կը շաչեն, ու ներս կը մտնէ զինուորական ատեանին նախագահը՝ գնդապետ Ժուօ։

Իր ետեւէն կու գան ատեանին միւս անդամները գէր-գնդապետ Պրօնիար, հազարապետ Պրէօն, Բրօֆիլէ, Մէռլ և Բառֆէ ու Պօվէ հարիւրապետները։

Երբ ամէնքն ալ իրենց տեղերը կը նստին,

—Նիստը բացուած է, կ՚ըսէ գնդապետ Ժուօ՝ ձեռքը գլխարկին տանելով, թող ներս բերուի ամբաստանեալը։

Լռութիւն մը կը տիրէ բովանդակ սրահին վրայ։ Բոլոր նայուածքները ուղղուած են այն դրան՝ ուրկէ հարիւրապետը ներս պիտի մտնէ։

—Ահաւասի՛կ, ահաւասիկ, կը պոռան յանկարծ։

Տրէյֆիւս, հարիւրապետի նորանոր հագուստ մը հագած, ներս կը մտնէ գլուխը բարձր, կանոնաւոր՝ չափուած քայլերով։ Մազերը կանխահասօրէն ճերմկած են, մարմինը նիհարցած է, դէմքը ո՛չ այնչափ գունատ՝ ու պեխերը աղեբեկ։

Զինուորական բարեւը տալէ ետքը, ամբաստանեալը կը նստի իրեն յատկացուած աթոռին վրայ, կռնակը սրահին ու դէմքն ալ զինուորական ատեանին անդամներուն ուղղած։

Ոստիկան-զինուորներու հարիւրապետ մը՝ որ անոր վրայ կը հսկէ, կը կենայ անկէ երեք քայլ հեռու։

Նախագահը կը սկսի հարցաքննութեան։

—Ի՞նչ է ձեր անունն ու մականունը։
—Ալֆրէտ Տրէյֆիւս։
—Աստիճաննի՞դ։
—Հարիւրապետ։
—Տարիքնի՞դ։
—Երեսունը ինը։
—Ո՞ւր ծնած էք։
—Միւլհուզի մէջ (Ալզաս)։
—Նստեցէք։

* * *

Մեր վաղուան թուով՝ քաղաքական լուրերու բաժնին մէջ պիտի տանք դատավարութեան ատենագրութիւնը։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՌԷՆ, 10 Օգոստոս.—Շամուան զօրավարը ժամ 11ին աւարտեց զինուորական գաղտնի պարութային քննութիւնը։ Պ. Բալէոլոկ անմիջապէս սկսաւ բացատրութիւններ տալ դիւանագիտական գաղտնի պարութային վրայ։ Դռնփակ դատավարութիւնը շաբաթ օրը պիտի սկսի։

ԲԱՐԻԶ.—Սոսկալի մրրիկ մը աւերեց Անթիլեանները, մանաւանդ Կուատլուբը։ Ահագին վնաս կայ։

—Բարիզի լրագիրները ծանուցանելով Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարար Մոհսին խանի (տե՛ս քաղաքական լուրերու բաժնին մէջ) մահը, մեծ գովեստով կը խօսին անոր վրայ, ըսելով որ պետական նշանաւոր անձնաւորութիւն մը եղած է։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Յայտնի կ՚երեւայ թէ Սքուբչինան պիտի վաւերացնէ կառավարութեան ձեռք առած միջոցները՝ ընդհանուր ապահովութեան համար։ Քնէզեւիչի դատը սեպտեմբերի սկիզբները տեղի պիտի ունենայ։ Երկիրը հանդարտ կ՚երեւայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ լրագիրները կը հաւանին Պ. Չէմպըրլէնի յայտարարութեանց՝ Թրանսվալի նկատմամբ և կը յուսան թէ զինուորական ոյժի առաջումը պիտի հասցնէ Քրիւկէր նախագահին թէ դիւանագիտական հնարագիտութեանց ժամանակը անցած է և թէ Անգլիա չի կրնար երկար ատեն օրօրուիլ՝ իրականէ աւելի առերեւոյթ զիջողութիւններով։

—Հնդկային արժէթուղթերու գինը միշտ կ՚ազդուին կացութենէն։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

20րդ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 5ին (Ն. Տ.)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Մր. Փիթի, Պայպըլ-Հաուզ, Պոլիս. կամ, վարժարանին Տնօրէն՝ Տր. Չէմպըրի, Պարտիզակ։

416 1—12

ԱԶԴ

Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներու հմուտ ուսուցիչ մը որ Պոլիս և գաւառները կարեւոր կեդրոններու մէջ օգտակարապէս ծառայած է, պատրաստ է ծառայել թէ՛ հոս և թէ գաւառները։

Դիմել Արեւելքի խմբագրութեան։

415 1—12

SANTAL MIDY

Սնունդներու լաւ ըլլալուն շատ հոգ կը տարուի միշտ. միեւնոյն կերպով պէտք չէ հոգածու ըլլալ դեղերու մաքրութեան. այս պատճառաւ՝ բոլոր այն երիտասարդները որոնք Սանթալ Միտի կը գործածեն, միշտ Միտի անունը կը պահանջեն քափսիւլներուն վրայ։

ՌՈՊԸՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպական ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը որով կը կառավարուի. նաեւ ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թուրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ, և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր Հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բլուրներուն ետեւը բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն, ի Ռումէլի-Հիսար։

389 7—24

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Մնակեան էֆ.ի օսմ. թատերական խումբը վաղը գիշեր Սկիւտարի Պաղլար Պաշըի Չիֆլիք պարտէզի ամառնային թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ՍԻԻ-ՃԱՆ ԻՄՊԷՌ, դրամ 6 արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ զաւեշտ մը։

* * *

Քօնքօրտիայի իտալական խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Boccacio։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	08 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	09
Ամէնէն վար գին	»	25	08
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	123	—
Ամէնէն բարձր գին	»	123	—
Ամէնէն վար գին	»	122	87

ԲԱՑՈՒՄ 30 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	11
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	50
Օսմանիյէ		423	50
Ռէժի		310	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթ.		2	30
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	10
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	17
Թրամուէյ բաժնեթ.		645	—
» ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	480	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	301	—
Թարապ Գ. Գոյսու	»	481	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Բոլ Էմբէրիալ	»	96	20
Քրիմլիգ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	36
Մէճալիք	»	89	
Ռուսլի Թղթադրամ	Օ. Ո.		60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	2 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08 3/4
» » » չէք	»	23	93
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	25	55
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	96 1/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	12
) գոց.	»	23	12
» » » Բ.	»	47	10
» » » Գ.	»	26	80
Օսմանիէ	»	423	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	—
Օսմ. Ռէժի	»	310	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	569	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	99	80
Քռէտի Լիոնէ	»	955	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	30
Սպանիական արտաքին	»	61	12
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	215
Դրամազեղչ	»	63	—

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Օգոստ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	119	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	125	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	87	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	29

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Օգոստ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆրոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»		
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	80
Օսմ. Ռէժի	»	142	—

ՍԳՈԴԻ ՄՈՐԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Ելտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ոչուկած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլունաճագ արփա իլէ սամանըն վէ Փրանսըզ քէլլէ շէքէրինին գարարը աղըսթոսուն պէշինճի բէնշէնպէ կիւնի վիրիլէճէկինտէն իթայէ թալիպ օլանլարըն թէէմմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն եէվմ մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւնիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 Թէմմուզ սէնէ 315

2—3

Քէզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլունաճագ պօյանըն գարարը աղուսթօսըն իւչիւնճի սալը կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն իթայէ թալիպ օլանլարըն թէէմմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւնիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 Թէմմուզ սէնէ 315

2—3

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր Երգեր Հանդերձ Եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մաշկոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՈՒԼ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անամիտխան. 20 21 22

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 27/8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 28/9 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 29/10 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 29/10 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 30/11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 58[illegible]

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏԻՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատշաճ ցաւած ակռաներն ալ [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժէին ինչպէս նաեւ [illegible] միջոցաւ, առանց [illegible]։

Ե. Դ. [illegible] (Ժամը [illegible]) [illegible] գործատեղին։

[illegible] թիւ 1 [illegible]։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	188
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Գրօտնօ	1625	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Դիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Բասանօ	1822	Դօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Բօրոտինօ	1264	Դուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բոլօ	1076	Դրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրիւնօ	841	Դինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօպիօ	3327
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլլօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Փալէրմօ	1637	Վասօ	191
Գադօ	1094	Ֆլօրենտ	1828	Քօվնօ	1700	Փօլօ	540	Վօլօ	123
Ջիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	22
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանտօ	2272	Ռինալտօ	1663	Ուէլտօ	18
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1
Գօլօրատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Իտրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւէթ խան, Ղալաթիա

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1899 Ապրիլ 10 [Ն.Տ.] շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 4 ճամբ. Առտ.	Թ. 34 Խառն Առտ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ.	Թ. 10 ճամբ. Առտ.	Թ. 12 ճամբ. Առտ.	Թ. 14 ճամբ. Առտ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 18 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 22 ճամբ. Իրիկ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 35	9 25	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 —	9 50	10 55	12 —
Հայտար Փաշա	մկն.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 5	12 8
Գըզըլ Թօփրաք	»	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	10 4	11 12	12 15
Ֆէնէր Եօլու	»	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 8	11 16	12 19
Կէօզ Թէփէ	»	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	— —	11 21	12 24
Էրէնքէօյ	»	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէփէ	»	11 56	12 25	2 25		4 41		6 20	7 52	9 4	10 31	11 48	12 48
Քարթալ	»	12 7	12 42	2 36		4 52		6 31	8 3	9 20	10 42	12 —	12 59
Բէնտիք	ժմ.	12 15	12 52	2 44		5 —		6 39	8 11	9 30	10 50	12 8	1 7
Բէնտիք	մկն.		1 —							9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպզէ	»		1 49							10 34			
Տիլ Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանճըլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 48							11 34			
Եարըմճա	»		3 4							12 —			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		3 18							12 17			
Տէրինճէ	»		3 29							12 30			
Իզմիտ	ժմ.		3 43							12 48			
Իզմիտ	մկն.		4 5										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		4 42										
Սապանճա	»		5 14										
Ատա Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք Հիսար	»		6 51										
Մէքէճէ	»		7 29										
Լէֆքէ	»		7 59										
Վէզիր Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմ.		9 20										
Պիլէճիք	մկն.		9 35										
Գարաքէօյ	»		10 45										
Պօզիւիւք	»		11 29										
Ինէ Էօնիւ	»		12 22										
Չաւքուր Հիսար	»		12 54										
Էսկի Շէհր	ժմ.		1 35										
			իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ Առտ.	Թ. 3 ճամբ. Առտ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 7 ճամբ. Առտ.	Թ. 9 ճամբ. Առտ.	Թ. 11 ճամբ. Առտ.	Թ. 18 ճամբ. Առտ.	Թ. 15 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. 19 ճամբ. Իրիկ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհր	մկն.											9 45	
Չաւքուր Հիսար	»											10 24	
Ինէ Էօնիւ	»											10 57	
Պօզիւիւք	»											11 34	
Գարաքէօյ	»											12 10	
Պիլէճիք	ժմ.											1 —	
Պիլէճիք	մկն.											1 14	
Վէզիր Խան	»											1 51	
Լէֆքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա Բազար	»											4 54	
Սապանճա	»											5 12	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմ.											6 18	
Իզմիտ	մկն.				10 45							6 40	
Տէրինճէ	»				11 3							6 56	
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»				11 11							7 5	
Եարըմճա	»				11 32							7 20	
Հէրէքէ	»				12 5							7 47	
Թավշանճըլ	»				12 17							7 59	
Տիլ Իսքէլէսի	»				12 29							8 9	
Կէյպզէ	»				1 4							8 42	
Թուզլա	»				1 24							9 2	
Բէնտիք	ժմ.				1 50							9 24	
Բէնտիք	մկն.	10 35	11 37	12 33	1 58		3 45		5 38	7 12	8 44	9 34	11 8
Քարթալ	»	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէփէ	»	10 56	11 58	12 55	2 27		4 5		5 58	7 32	9 6	10 5	11 28
Պօսթանճըք	»	11 5	12 10	1 6	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէնքէօյ	»	11 13	12 18	1 18	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօզթէփէ	»	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 51
Ֆէնէր Եօլու	»	11 23	12 27	1 27	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 35	10 41	11 56
Գըզըլ Թօփրաք	»	11 27	12 31	1 31	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 39	— —	12 —
Հայտար Փաշա	ժմ.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 6
Հայտար Փաշա	մկն.	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 5	12 12
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	12 5	1 10	2 10	3 50	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
												իրիկ.	

ԹԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվէրփուլ և Ամերիկայի գծի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Բաւոնիա	4581
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Օրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2248
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամփանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

«Սամարիա» շոգենաւը, նաւապետ Քամփպէլ, հոս հասաւ։

«Վէրիա» շոգենաւը, նաւապետ Գրէմըր, պիտի ճամբայ ելլէ այս շաբթու դէպի Լիվրբուլ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Մէյմանէճիլէր խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ և Ամերիկայի գծի [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ամէրիկան	10500	Էճիբդիան	3500
Ֆէսդրիան	10500	Ալճէրիան	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալպէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Ասէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Գռոդոնիան	8000	Ալճէրիան	2500
Ֆրիճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինէօ	500
Վավոնիան	3700	Օբօրթօ	500
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	500
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ... [illegible] ... համար ... 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (12)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ

ԱԺՊԱՐԱՐԸ

Մէլքիօր տիւ Ռաժօյի, Լալուէթի և Մանտրինէի տեսակցութենէն չորս օր ետքը, ընտանեկան պզտիկ վիճաբանութիւն մը տեղի կ'ունենար Նալվուարի մարքիզին ու մարքիզուհիին միջեւ՝ Լիլ փողոցի իրենց բնակարանին մէջ։

Իժէ մը Նալվուար մարքիզը՝ հագուած՝ մեկնելու կը պատրաստուէր։ Հակառակ 50ը անցուցած ըլլալուն, դրաւիչ ու նշանակելի երեւոյթով մարդ մըն էր՝ հպարտ ու մեծվայելուչ կերպարանքով՝ որուն վրայ սակայն աչքերը հաճոյալի քաղցրութեամբ մը ու բարութեամբ կը փայլէին։

Երբեմն սիրային յարաբերութիւններ ունեցած էր թէեւ, բայց այն առենէն ի վեր ուր ամուսնացած էր Ալիս տը Համէլի հետ, կրնար տիպար ամուսին մը համարուիլ։

Իր անունն ու հարստութիւնը և իր պարկեշտ մարդու համբաւը մեծ դիրք մը տուած էին իրեն Բարիզի ամէնէն բարձր ընկերութեանց մէջ, թէև զինքը շրջապատողներէն շատեր քիչ մը իր երեսին կու տային այն ազատամիտ, իմաստասիրական, գրեթէ ժողովրդական գաղափարները զորս կատարելապէս կը յարմարցնէր իր բարձր մարդու դիրքին։

Մարքիզը՝ սենեկապանին քանի մը պատուէրներ տալէ ետքը գնաց զարկաւ այն պզտիկ սալօնին դուռը ուր մարքիզուհին սովորաբար կը նստէր ցերեկէն ետքը։

Եւ երբոր ներս մտաւ, զարմացած երեւոյթով մը ըսաւ իր կնոջ.

—Ինչպէ՞ս, սիրելիս, դեռ չե՞ս պատրաստուած։

—Ինչո՞ւ համար պատրաստուէի, պատասխանեց մարքիզուհին՝ մտազբաղ դէմքով մը։

—Որպէս զի դուրս ելլէինք։

—Դո՛ւրս ելլէինք...

—Բայց այո՛, չէի՞ք գիտեր։

—Իրաւ որ ոչ. և ո՞ւր պիտի երթանք։

—Օրիորդ Ժանիսոյին։

—Իրաւունք ունիք. բայց ինչո՞ւ է որ կարեւորութիւն կու տաք այդ այլանդակ տեսարանին։

—Ինչո՞ւ համար այլանդակ ըլլայ։

Մեծղի կին մըն էր Նալվուար մարքիզուհին, շատ խարտեաշ, գեղեցիկ ու վերջին ծայր շնորհալի։ Թախծաւոր շեշտ մը ունէր իր ձայնին մէջ՝ որով պատասխանեց ամուսնին։

—Աճպարարութեան տեսարան մը վերջապէս։

—Բայց սիրելիս, կը կարծէ՞ք որ մեծ կարեւորութիւն մը տամ այդ խաղերուն. իմ երթալ ուզելուս պատճառը սա է որ Օր. Ժանիսօ հրաւիրած էր իր բոլոր աշակերտներուն ազգականները. ուրեմն շատ ուրախ պիտի ըլլայ զմեզ տեսնելով. և որովհետեւ գոհ եմ իրմէ...

—Ա՛հ, դուք գո՞հ էք իրմէ, հա՞, բայց ես գոհ չեմ։

—Ինչո՞ւ։

—Իրաւ որ ես ալ որոշ պատճառ մը չունիմ գոհ չըլլալու համար. միայն թէ գիտես աղէկ որ դժգոհ մնացի երբ Ելփրիտը այդ հաստատութեան մէջ դրիր։

—Եւ սակայն քու հաւանութիւնդ առնելէ ետքն էր որ...

—Որ զայն իմ ձեռքէս կորզեցիր։

—Ա՛հ, Ալիս, բառդ շատ ծանր է։

—Վերջապէս կը զղջամ այն առեն քեզի տեղի տալուս։

—Այո՛, գիտեմ որ աւելի պիտի սիրէիր Ելփրիտը Սագրէ-Քէօռ դնել։

—Անպահովաբար.

—Բայց սիրելի բարեկամուհիս, բնաւ չեմ յանդիմաներ զքեզ այդ նախընտրութեանդ համար։ Սագրէ-Քէօռը սքանչելի հաստատութիւն մըն է, բայց...

—Բայց դուք միշտ հեռու մնալ կ'ուզէք կրօնական հաստատութիւններէն։

—Աստուած պահէ զիս առանձ մտածում մը ունենալէ. միայն թէ քիչ մը կը սոսկամ մենաստաններու մէջ շրջող կարգ մը գաղափարներէ... և յետոյ, միշտ կը մտածեմ մեր ազգականուհիին՝ Եօժէնի տը Մուայէի վրայ, սքանչելի, սիրուն աղջիկ մը՝ որ միանձնուհի եղաւ...

—Ըսել է որ պիտի վշտանաս՝ Ելփրիտը կրօնաւորուհի եղած տեսնելով։

—Այդ պարագային այո՛։

—Ուրեմն աւելի պիտի սիրէիր որ գէշ ճամբու մէջ իյնար, անանկ չէ՞։

—Խնդրեմ, սիրելիս, ներէ որ ըսեմ թէ կը չեղիս, և թէ այդ կերպով պիտի մղուիս ընելու կարգ մը խօսքեր՝ որոնց վրայ պիտի զղջաս ապագային. ո՞վ ըսեր է թէ լաւ ու գէշ ճամբաներուն միջինը չկայ։

—Բնաւ չէի ուզեր քեզ վիրաւորել. բայց ըսէ՛, չկա՞ն աղջիկներ՝ որոնք կրօնաւորուհիներու ձեռքով դաստիարակուելով հանդերձ միանձնուհի չեն ըլլար։

—Հա՛, բայց կը կարծեմ թէ աւելի աղէկ կ'ըլլայ դեռատի աղջիկներու կրթութիւնը ընտանիքի մայրերու յանձնելով։

—Ինչ որ է, հիմայ կը հագուիմ ու դուրս կ'ելլենք միասին։ Միայն թէ հիմակուընէ կ'ըսեմ թէ կանուխ դուրս բան մը պիտի ընեմ։

—Ի՞նչ։

—Օ՛հ, մեծ բան մը չէ. օրիորդ Ժանիսոյէն հրաման պիտի ուզեմ քանի մը օր Ելփրիտը տուն բերելու, իմ քովս պահելու։

—Ինչո՞ւ սակայն, արդեօք բաւարար չե՞ս նկատեր այն դաստիարակութիւնը որ հաստատութեան աշակերտուհիներուն կը տրուի։

—Ընդհակառակը։

—Անոնց առողջական վիճա՞կը գէշ կը գտնես։

—Բնաւ, սքանչելի վիճակ մը ունին հոն. բովանդակ Բարիզի մէջ անկարելի է անկէ աւելի առողջ ու վայելուչ հաստատութիւն մը գտնել։

—Ուրեմն ի՞նչ պատճառ կրնաս ունենալ, քանի որ օրիորդ Ժանիսօ սքանչելի աղջիկ մըն է...

—Եւ շատ ալ յարգելի կը ճանչնամ զինքը արդէն։

—Յետոյ իր աշակերտուհիներն ալ շատ լաւ ընտրութեամբ առնուած են։

—Հը՛մ, այդ մասին այո չեմ ըսեր շիտակը։

—Ինչո՞ւ. Օր. Ժանիսոյի աշակերտուհիներուն գրեթէ ամէնքն ալ մեր ունեցած դիրքին տէր մարդոց զաւակներն են. Լուիզ տը Բռոտնուար, Ժիլպէրթ տը Թրամպլէ, Մառի և Նօէմի տը Սէնթ-Քրուա, տ'Օրէ իշխանին աղջիկներէն փոքրագոյնը, ելն. Այնուհետեւ՝ պատուաւոր և մեծ վաճառականներու աղջիկներ կան...

—Ինչպէս նաեւ Շիւզէլ նկարչին աղջիկը՝ բնական զաւակ մը։

—Պա՛հ, իր յանցանքը չէ վերջապէս.

—Ոչ ալ Ելփրիտինն է յանցանքը եթէ երբեք զայն կը դպչի։

—Մի մոռնար սակայն որ Շիւզէլ շատ մեծ արուեստագէտ մըն է և շատ ալ ազնիւ սիրտ մը. ասկէ զատ՝ տ'Օրէ իշխանին և մոնսէնեօր Պառալի յանձնարարութեան վրայ միայն օրիորդ Ժանիսօ հաւանեցաւ իր հաստատութեան մէջ ընդունիլ Շիւզէլի աղջիկը։

—Պզտիկ Պէրթ Մէյլանն ալ կոյր խենթեցած երգչուհիի մը աղջիկը՝

—Ա՛հ, ներողութի՛ւն... անիկա օրինաւոր զաւակ մըն է։

—Հակառակը չեմ պնդեր, բայց վերջապէս իր մայրը բեմի վրայ կը խաղար։

—Շատ սիրուն աղջիկ մըն է սակայն։

(Շարունակելի)